

Qurucusu:
Adil Minbaşayev

İctimai-siyasi, hüquq qəzeti

Qəzet 1990-cı ilin
iyulundan çıxır

№ 2 (6045) 19 yanvar 2024-cü il

Qiyməti 40 qəpik

Füzuliyə daha 30 ailə köçdü

Dünən Bakı şəhərinin Qaradağ rayonundan yola salınan növbəti köç karvanı Füzuli şəhərine çatıb.

Adalet.az xəbər verir ki, yeni köçürülen ailələrə mənzillərinin açarlarının təqdimat mərasimi keçirilib.

Mərasimdə Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan işgaldən azad edilmiş ərazilərdə (Şuşa rayonu istisna olmaqla) xüsusi nümayəndəliyinin rəsmiləri iştirak ediblər. Köçürülen ailələr Füzuli şəhərində yenidən təkilən evlərdə məskunlaşacaqlar. Bu mərhələdə Füzuli şəhərinə da-

ha 30 ailə - 127 nəfər köçürülb. Bununla da Füzuli şəhərində 410 ailə, 1519 nəfərin daimi məskunlaşması təmin edilib.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN

Azərbaycan mediasına ağır itki üz vermişdir. Məşhur jurnalist Səbuhi Məmmədli uzun süren xəstelikdən sonra vəfat etmişdir. Mərhumun ailəsinə, əzizlərinə və jurnalist cameasına başsağlığı veririk.

Yaxşı ki Allahın bizi yazığı gəlib

Bakıya Moskvadan, Peterburqun, hələ Sibiri demirəm, havasının şaxtasi göndərməyi, yoxsa qırılıb batardıq. O da var ki, bütün bunların əvəzinə bizi erməni kimi bir qonşu verib.

Yadıma köhnə bir anekdot düşdü.

Allah azərbaycanlılara deyir:

- Sizə gözel dəniz vermişəm, baliğıyla, neftiyle, qazıyla, sizə gözel dərələr, dağlar, meşələr vermişəm, şirin bulaqlar vermişəm, sizə gözel çaylar vermişəm, qızıl balaqlarıyla.

Azərbaycanlılar sevinir.

Allah deyir:

- Bir dayanın, heç bilirsiniz sizə kimi qonşu vermiş...

Türkiyə bir həftədə 114 terrorçunu zərərsizləşdirdi

Türkiyə ordusu İraq və Suriyanın şimalında son bir həftədə 114 terrorçu zərərsizləşdirib. Bu barede Türkiye Milli Müdafiə Nazırlığı məlumat yayıb. Məlumata görə, bununla da 1 yanvar 2023-cü il tarixinə zərərsizləşdirilən terrorçuların sayı 2396-a çatıb.

Bakı yenə sinifdə qaldı

Yaxşı deyək ki insanlar xəbərdarlıqları vecinə almır, bəs təşkilatlar? Bakıya ilk qar yağan kimi həyat donur, insanlar qaldığı küçələrdə saatlarla avtobus gözləyir, ictimai nəqliyyat iflic olur, taksilər qiyməti qaldırır.

Sevincə həyətlərdə qartopu oynayan uşaqlar bilmədi ki ata-anaları sitildəye-sitildəye dayanacaqlarda qalıblar.

Aqil Abbas

aqilabbas@rambler.ru

ERMƏNİLƏRLƏ

BİZİM FƏRQİMİZ

GÜNLÜK LƏTİFƏSİ

Veli Xramçaylı babat vurmuş. Küçədə bir çirkin qadınıla rastlaşıր.

Yanında olan şair Akif Əhmədgilə deyir:

- Ə, qəşa, bu nə çirkin qadındır?

Qadın da iyrənmiş kimi ona baxıb deyir:

- Sən də sərxoşsan.

Veli gülərek:

- Mənim sərxoşluğum sabah keçəcək, amma sənin çirkinliyin...

Bax: səh.2

Prezident İlham Əliyev ABŞ-in ölkəmizdə yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 18-də Amerika Birləşmiş Ştatlarının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Mark Libbinin etimadnaməsini qəbul edib. Səfir etimadnaməsini Prezident İlham Əliyev təqdim etdi.

Dövlətimizin başçısı səfirlər səhəbat etdi.

Azərbaycan Prezidenti səfiri yeni təyinatı münasibətə təbrik etdi, ona fəaliyyətində uğurlar arzuladı.

Səfir ikitərəfli əlaqələrin inkişafı üçün səylərini əsirgəməyəcəyini bildirdi.

Görüşdə Azərbaycan ilə ABŞ arasında müxtəlif sahələrdə münasibətlərin perspektivlərinə, həmcinin beynəlxalq və regional məsələlərə dair fikir mübadiləsi aparıldı. İqtisadi, enerji sahələrində və iki ölkənin biznes dairələri arasındakı əməkdaşlıq məsələlərinə toxunuldu.

Səhəbat zamanı Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibətlərin normallaşdırılması və sülh gündəliyi barədə fikir mübadiləsi aparıldı.

ABŞ səfiri COP29-un bu il Azərbaycanda keçirilməsi münasibətə təbriklərini çatdırdı.

Görüşdə COP29 çərçivəsində Azərbaycanla ABŞ arasında iqlim deyişikliyi mövzusunda əməkdaşlıq imkanlarına da toxunuldu.

"Azərbaycan neokolonializmə qarşı mübarizəni prioritet istiqamətlərdən biri kimi müəyyənləşdirib"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 18-də Sierra-Leone Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Alie Badara Kamaranın etimadnaməsini qəbul edib.

Azərbaycanın yaxın günlərdə Qoşulmama Hərəkatına sədrliyinin başa çatacağını deyən dövlətimizin başçısı Hərəkat çərçivəsində Sierra-Leoneye üzv ölkə olaraq göstərdiyi dəstəye görə təşəkkürünü bildirdi.

Prezident İlham Əliyev ölkəmizin Hərəkata sədrliyinin başa çatmasından sonra dövrə də bu təşkilat çərçivəsində Azərbaycan ilə Sierra-Leonenin əməkdaşlıq edəcəyinə ümidi var olduğunu dedi.

Azərbaycan Prezidenti ölkələrimiz və xalqlarımız arasında temasların artırılmasının vacibliyinə toxundu.

Dövlətimizin başçısı qeyd etdi ki, Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatının sədri olaraq təsisat çərçivəsində parlament, gənclər və qadınlar platformlarının yaradılması təşəbbüsü ilə çıxış edib.

Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, Qoşulmama Hərəkatının yaradılmasının müstəmləkəciliyə qarşı mübarizənin təməl prinsiplərindən və fəaliyyət istiqamətlərdən biri olduğunu nəzərə alaraq Azərbaycan neokolonializmə qarşı mübarizəni de prioritət istiqamətlərdən biri kimi müəyyənləşdirib və bu prosesə öz dəstəyini verib. Bakı Təşəbbüs Qurupunun 2023-cü ilde həm Bakıda, həm də BMT-nin Cənəvə ofisində neokolonializm mövzusunda vacib tədbirlər keçirdiyini qeyd edən Azərbaycan Prezidenti vurğuladı ki, müstəmləkəçi ölkələr Afrikada, Asiyada, Latin Amerikasında müstəmləkə altında saxladığı xalqlardan və dövlətlərdən on azı üzr istəməlidirlər.

Dövlətimizin başçısı onu da əlavə etdi ki, müstəmləkəciliyin formasi dəyişsə də, mahiyyəti dəyişməyib və onu müxtəlif formalarda saxlayıb.

Beynəlxalq institutlara üzv olduğularından sui-istifadə edərək müstəmləkəçi imperiyaların müstəmləkə altına saldıqları ölkələrdə tərətdikləri cinayətləri ört-basdır etməyə çalışdıqlarını deyən dövlətimizin başçısı bu cinayətlərin dünya ictimaiyyətinə daha geniş çatdırılmasının zəruriliyi vurğuladı.

Yanvar ayının 17-də Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru, I dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri Kamran Əliyevin rəhbərliyi ilə Bakı şəhər prokurorluğu və Bakı şəhərinin rayon prokurorluqlarının əməkdaşlarının iştirakı ilə 2023-cü ilin yekunlarına dair əməliyyat müşavirəsi keçirilmişdir.

Adəlet.az xəbər verir ki, müşavirə iştirakçıları tərəfindən öncə Azərbaycan Respublikasının Ümummilli lideri Heydər Əliyevin, ölkəmizin ərazi bütövlüyünün təminini uğrunda aparılmış mübarizədə şəhid olmuş əsgər və zabitlərimizin ruhunu 1 dəqiqəlik sükütlə yad edilmişdir.

Müşavirəni giriş nitqi ilə açan Baş prokuror Kamran Əliyev bildirmişdir ki, başa vurdugumuz 2023-cü il Azərbaycan dövləti və Azərbaycan xalqı üçün on uğurlu illərdən biri olmuşdur. Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illiyinin böyük təntənə ilə qeyd edildiyi 2023-cü ilde ölkəmizin hayatında bir sıra önemli hadisələr baş vermiş, bunlardan on ənənəvi Azərbaycan Respublikasının bütün ölkə ərazisi üzrə suverenliyin bərpə edilmesi olmuşdur. 2023-cü ilin oktyabr ayının 15-də, ölkəyə rəhbərlik etməsinin 20 illiyinin tamam olduğu gün isə Müzəffər Ali Baş Komandan, cənab Prezident İlham Əliyev tərəfindən dövlət bayrağımız tarixi Azərbaycan torpaqları olan Ağdərədə, Əsgəranda, Xocavənddə, Xocalıda və Xankəndidə qəbul edilmişdir.

Kamran Əliyev müşavirə keçirdi

də qaldırılmışdır. Çıxışda həmcinin qeyd edilmişdir ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bu gün böyük ti-kinti meydana qərəbənən əsaslıdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi və Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın yaxından iştiraki ilə şəhərlərimiz və kəndlərimiz yenidən qurulmaqla, beş minden artıq keçmiş məcburi köçküñ öz doğma yurd-yuvalarına qayıtmışdır.

Çıxışda vurğulanmışdır ki, "Yaşıl dünya naminə həmrəylik il" olan 2024-cü ilə növbədənən prezident seçilərən keçirilməsi və COP29 beynəlxalq konfransının Bakı şəhərində keçirilməsi prokurorluq orqanlarının, o cümlədən paytaxtin prokurorluq orqanlarının qarşısında mühüm vəzifələr qoyur.

Müşavirədə çıxış edən Bakı şəhər prokuroru Elşən Abbasov hesabat dövründə paytaxtin prokurorluq orqanlarının digər hüquq mühafizə orqanları ilə birlikdə cinayətkarlılığı qarşı mübarizə, vətəndaş məmənluğunun təmin olunması, Baş prokurorun rəhbər göstərişlərinin icrası istiqamətində görülen işlər barədə məlumat vermişdir.

Qeyd olunmuşdur ki, 2023-cü il ərzində Bakı şəhərinin prokurorluq və daxili işlər orqanları üzrə cəmi 15 min 759-ci nümayəndəsi tərəfdiləndirilən 50-nin və 23 qəsəndən adam öldürmə cəhd cinayətlərinin hamisini, həmcinin öten illərdən bağlı qalan 1 qəsəndən adam öldürmə cinayətinin açılması təmin edilmişdir.

Qeyd edilmişdir ki, əməkdaşlıqda şəhərin prokurorluq orqanları tərəfindən hesabat dövründə 279 cinayət işinin ibtidai istintaqı tamamlanmış, onlardan 197 iş baxılması üçün müvafiq məhkəmələrə göndərilmişdir. Bakı şəhəri üzrə prokurorluq orqanları tərəfindən ibtidai istintaqı tamamlanmış cinayət işləri üzrə əməkdaşlıqda dövlətə, fiziki və hüquqi şəxslərə vurulmuş 7 milyon 151 min 170 manat məbləğində maddi ziyanın 5 milyon 141 min 511 manatının və ya 71,9 %-nın ödənilməsi təmin olunmuşdur.

Həmcinin hesabat dövründə Bakı şəhərinin rayon prokurorluqlarının icraatında olan cinayət təqibləri materialları üzrə qanunvericiliyə müvafiq olaraq şəxsin məsuliyyətdən azad olunması üçün dövlət büdcəsinə 442 min 748 manat pul vəsaiti ödənilmişdir.

Xidməti, icra və əmək intizamının pozulması hallarına qarşı tələbkarlıq artırılmış, şəhər prokurorluq orqanları əməkdaşlarından 6 nəfər intizam məsuliyyətinə cəlb olunmuş, onlardan 1 nəfərə töhmət, 3 nəfərə siddətli töhmət verilmiş, 1 nəfərə irad tutulmuş, 1 nəfər tutduğu vəzifədən azad edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyev şəhər prokurorluğunun struktur qurumları və təbə rayon prokurorluqlarının hər birinin fəaliyyətini təhlil edərək cinayətkarlığa qarşı mübarizə, istintaq işi, prokuror nəzarəti, müraciətlərə baxılması, vətəndaşların qəbulu, xidməti, icra və əmək intizamının möhkəmləndirilməsi sahəsində işlərin səmərəliliyinin daha da artırılması istiqamətində konkret tapşırıqlar vermişdir.

Aqil Abbas

ERMƏNİLƏRLƏ BİZİM FƏRQİMİZ

Eyni coğrafi ərazilə yaşayırıq, dağlarımız da eynidir, yəni Kiçik Qafqaz dağları. Eyni havanı udurur, eyni suyu içirik. Amma aramızda yer-göy qədr fərq var. Bu da ondan irəli gəlir ki, tarix də bunu göstərir, ermənilər bu əraziyə sonradan köçüb gəliblər. Bir az mətbəx yaxınığımız var, bir az rəqs, bir az musiqi. Bunları da bizdən öyrəniblər. Bu yəzdə on vacib bir fərqimizi nəzərinizə çatdırmaq istiyərəm.

Ermənistən Parlamenti fərərliklə bağlı yeni qanun qəbul edib: pulunu ver heç əsgərliyə getmə. Baxır verdiyin pula. Heç əsgərliyə getməmək üçün 37 min dollar, 3 aylıq əsgərlik üçün 24 min dollar, 6 aylıq üçün isə 10 min dollar və sair və iləxir. Bu qanunu da ona görə qəbul ediblər ki, əsgərlikdən xaricə qaçan gənclər həmin pulu ödəsinlər və qorxmayıb geri qaytsınlar. İndi də boşalmış büdcəsini bu yolla doldurmaq istiyər. Fikirləşin ki, sayını bilmirik, olsun 15-20 min fərər və bəlkə də daha çox, görünən onda nə qədər pul edir? Özüm orindim hesablamağ.

Amma 44 günlük müharibədə Azərbaycanda bir nəfər də fərəri olmadı, əksinə, müharibəyə könüllü getmək üçün hərbi komissarlığın qarşısında izdiham vardi. Igidlərimiz müharibəyə oyuna-oynaya, mahni oxuya-oxuya, "Yallı" rəqsinin altında gedirdilər. Xalq da qoləbəmiz üçün əlindən goləni əsirgəmirid. Hətta yaşlı insanlar öz pensiyalarını Müdafiə Nazirliyinin fonduna keçirdilər. Bax, budur ermənilərdən əsas fərqimiz. Daha başqa fərqləri söyleyəcək əhəmiyyət yoxdur. Bir də ki ermənilər bizim şəhər və kəndlərimizi dağtdırlar, məscidlərimizi, tarixi abidərimizi yerlərə bir etdilər, dinc əhalimizi qırdlar.

Amma biz imkənimiz ola-ola Qarabağda ermənilərin heç bir yaşayış məntəqəsini bombalamadıq, dinc əhaliyə (əsli) dinc erməni yoxdu, məsələn, indi Qarabağda hansı dinc ermənin evinə girirsə avtomatdan tutmuş tankvuruna qədər, minaya qədər silah-sursat anbarı) qarşı silah İslətmədi. Çünkü biz azərbaycanlı, türkük, müsəlmanıq. Bizim Kitabımızda uşaqa, qadına, qocaya, qariya, dinc əhaliyə divan tutmaq yazılmayıb.

Bakıda silahlı şəxslər tutuldu

Nərimanov Rayon Polis İdarəsinin 16-cı Polis Şöbəsinin əməkdaşları tərəfindən son bir neçə gün ərzində keçirilən tədbirlərlə əməkdaşlıqda 10 ədəd odlu silah, o cümlədən əməliyyat yolu ilə 3, əhali ilə aparılan profilaktik işlərin nəticəsi olaraq 7 ədəd tüfəng aşkar edilib.

Daxili İşlər Nazirliyindən Adəlet.az-a verilən xəbərə görə, şəbə əməkdaşları tərəfindən keçirilən əməliyyat zamanı əvvəller məhkəm olunmuş Anar Hacıyevdən 1 ədəd "TT" markalı tapança, ona aid sandıqça, əvvəller məhkəm olunmuş Vüdadi Məmmədovdan 1 ədəd "Makarov" markalı tapança həmin silahda sandıqça, əvvəller məhkəm olunmuş Rüfət İbrahimovdan isə 1 ədəd "Kalaşnikov" markalı avtomat və sandıqça aşkar olunaraq götürüldü.

Həmcinin, Şöbə əməkdaşlarının vətəndaşlar arasında son günərən apardıqları profilaktik söhbətlərlə əməkdaşlıqda 7 ədəd ov tüfəngi də könüllü olaraq polis əməkdaşlarına tevhil verilib.

Şöbə əməkdaşlarının narkotiklərin qanunsuz dövriyəsinə qarşı keçirdikləri əməliyyat tədbirləri nəticəsində ise əməkdaşlıqda 10 ənənəvi saxlanılıb və həmin şəxslər barəsində cinayət işləri başlanılıb.

Yanvar ayının əvvəlində hüquqpozmalarla qarşı Şöbə əməkdaşlarının keçirdikləri profilaktik tədbirlər nəticəsində müxtəlif inzibati qayda pozuntusu törədən əməkdaşlıqda 655 şəxs də müəyyən edilib və həmin şəxslər barəsində inzibati protokollar tətib olunub.

ƏDALƏT •

19 yanvar 2024-cü il

Turxanım Qasimov,
Azerbaijan Journalists Association member

Biz 7 fevralda Kimə səs verəcəyik?

Evdən çıxıram, küçə ilə addımlayıram. Səmaya baxıram, təmizdir, əsl səma kimi. Nəfəs aldığımız hava əsl hava kimidir. Allah insana bunları bəş edir, amma hər kəsə ilahi bəxşisi çatır. Bir anlıq düşünək ki, gecələri bomba siğincayaqlarında keçirmek, səhəri işe dağıntıların yanında, qara buludların altında yaşımaq da taleyimizə yazıla bilərdi. Yazılımadı. Bizim taleyimiz 1993-cü ildən bəri yeni istiqamətdə yazılımağa başladı. Bu çətin yol idi, 20 faiz kəsirlə yol gelirdik. Amma yolun hər qarşı 20 faiz qədər qarış idi. Biz parçalanmadan, dövlətsiz olmaqdan, başqa-başqa ölkələrin arazisində pərakəndə halda yaşamaqdan xilas olduq. Pərakəndelikdən bütövlüyü doğru. Xaosdan qayda-qanuna, qanunların alılıyinə doğru.

Bəs fevralın 7-nə baş verəcək? Ərazi bütövlüyü və suverenliyi bərpa olunmuş müstəqil Azərbaycanın vətəndaşları bu statusda ilk dəfə öz liderini seçəcək. Şuşa, Füzuli, Zəngilan, Kəlbəcər, Xankəndi, Xocalı - Şərqi Qərbi, Şimaldan Cənuba qədər suveren Azərbaycan səs verəcək. Bu XVIII əsrənə xanlıqlara parçalanmış Azərbaycan deyil, bu, 1921-ci ildə sənəti şəkildə yaradılan "Dağlıq Qarabağ"ın olduğu Azərbaycan, 1992-ci ildən etibarən işgal prosesi intensiv xarakter alan Azərbaycan deyil. Bu heç 2020-ci ilin 26 sentyabrı da deyil. Bu bütöv Azərbaycandır. Prezident İlham Əliyev 2003-cü ildən bəri bütün beynəlxalq platformalarda Qarabağ məsələsini gündəliklərin prioriteti etdi. "Bir qarış torpaq belə güzəştə gedilməyəcək" prinsipi Azərbaycan ədalətli mövqeyi-

yinin əsasında dayanan məsələ idi. Ölkə isə gücləndirdi. Ötən əsrin 50-60-cı illərində ikinci Dünya Müharibəsindən əziyyət çəkmiş bəzi Qərb ölkələrində sözün həqiq mənasında iqtisadi mövcüdə baş verdi, inkişaf temp ləri inanılmaz rəqəmlərlə ölçülməye başlandı. Dərsliklər də də var. Bu iqtisadi mövcüdəni biz son iyirmi ilde yaşadıq. Dərsliklərə düşməlidir. Dəstək almadan, kiməsə güvənməden, güclü liderin qətiyyəti sayesində qazanılan qələbə. Prezident İlham Əliyev yerli televiziya kanallarına sonuncu müsahibəsində maraqlı bir fikir səsləndirdi: "Qarabağda əldə etdiyimiz qələbə lokal qələbə deyil, onun beynəlxalq əhəmiyyəti var". Yəni dünya gördü ki, separatçı rejimləri çökdürmək heç də çətin deyil, sadəcə eyni vaxtda hər iki tərəfin mövqeyini temsil etmek olmaz. Yəni dünya üçün 2020-ci ilin Vətən Müharibəsindən sonra Cənubi Qafqaza yenidən doğuldular.

Bu gün ölkəmizə qarşı kənardan tehdidlər daha çox müşahidə olunur. Azad və müstəqil şəkildə öz müqəddərətini həll etməyi bacaran ölkələr hər zaman qızılırlar, onlara qarşı əsassız, amma son dərəcə qərəzlə hücumlar olub. Məsələn dünənya Dümma Ata, Viktor Hüqo kimi döhələr bəşər edən bir ölkə indi böyük Azərbaycan qadınının şərəfinə ucaldırılmış abidəyə qarşı vandalıq törədir. Məraqlıdır niyə görə səhərdən axşama qədər guya Azərbaycanı döşünən satqınlar bu faktı az da olsa qeyd etmir, gedib Fransanın Evian şəhərində etiraz aksiyası keçirir? Axi təhqir edilən Azərbaycan qadınıdır, Azərbaycan ədəbiyyatıdır, Azərbaycan xeyirkahlığıdır. Axi

Natəvan hamimizin əsidi. Böyük yazıçımız Mir Cəlalın "Bir gəncin manifesti" Sona-nın ingilis sözüyle cavab yadınızdadır? "İtə ataram, yada satmaram". Nə yaxşı deməsi Mir Cəlal! Uşaq vaxtı oxuyanda sözün düzü ifadənin böyükülüyünü bir o qədər derk etmemişdim, amma bu gün baş verən proseslər milli satqınların qızıldırıcı, alıqları qrant əsasında formalasdırımağa çalışdıqları "mövqə"ni görəndə, sadəcə böyük qələm sahibinin settirələri qarşısında baş eyirəm.

Qayıdım 7 fevrala. 7 fevral ərazi bütövlüğümüzün və suverenliyimizin simvolu olacaq. 7 fevral bizim yeni həmrəylik günümüz, yeni tariximizin başlangıç nöqtəsi olacaq. 7 fevral mənim, sənin, onun, bizim, bir sözə hamimizin vəhdət günü olacaq. Şuşanı, Laçını düşmənə təslim edən başıpozuq qüvvələr 1992-ci ildə hakimiyyəti elə keçirərek, xalqa "qızıl" gələcək və etdilər, amma cəmi bir neçə aydan sonra məlum oldu ki, ölkənin dövlət bündəsindən tutmuş adı "jek" in təsərütə qədər hər şey dəyişdilər, özünükünləşdirilib, üstəlik Qarabağın giriş qapısı olan Kəlbəcər də yoxdur. Yadimdادر, 10 may 1993-cü ildə Ümumilli Lider Heydər Əliyevin yubiley yaşı münasibətlə Naxçıvana təbrük tələgramı göndərmişdim. Vətəndaş kimi, yeni yaradılmış Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvü kimi. Bu tələgramın təbrük sətirləri əslində sadəcə təbrük deyildi, "bizi xilas edin, naşı adamlardan xilas edin. Axi bizim də ölkə kimi, vətəndaş kimi yaşamaq hüququmuz var. Gel və naşı insanlardan bizi xilas edin, torpaqlarımızı qorumaq üçün öne keçin." O təbrük tələgramının alt qatı bunlardan iba-

rət idi. Heydər Əliyev dövləti 10 ilə qurdur, İlham Əliyev 20 ilə onu möhkəmləndirir, siyasi və iqtisadi mövcüdə yaratır. Əslində 20 faizi işgal altında qalan ölkənin öz ərazi bütövlüyüne, suverenliyinə qovuşması əsl dövlətçilik, qətiyyət master klassı idi. Bu gün Azərbaycan artıq dünən elaqələndirici ölkələrindən, açar dövlətlərindən birene çevrilib. Bu Asiyani Avropana ilə birləşdiririk, isti nefesimiz Avropanı soyuqdan qoruyur. Azərbaycan artıq özünü siyasi, iqtisadi qüdrəti ilə öz hüdudlarından kənarlaşdırır. Prezident İlham Əliyev səbüt etdi ki, Azərbaycan dünən vacib və ayrılmaz mexanizmidir. Amma bu mexanizm heç kimin iradəsi tabe ola bilmez. Onun özünə məxsus işlek mexanizmi var. Bu mexanizm 30 il ərzində qurulub.

Ümumilli Lider Heydər Əliyev "Biz azadıq, biz müstəqilik, biz heç kimdən asılı deyilik" kəlamı hər bir azərbaycanlının əsas həyat devizidir. Yeddi əsas xətt-dən ibarət insan ömrü kimi. Yeri gəlmışkən, yeddi rəqəminin fəlsəfi qatı bütün təfəkkür və düşüncələrdə çox dərin və fərqlidir. Əvvəla onu deyim ki, yeddi müqəddəs rəqəmdir, müqəddəs yazılıarda deyilir ki, Allah dünən 7 günə yaradıb. Daha doğrusu 7-ci gün bəşəriyyətin yaradılış prosesi tamamilanıb. Biz o günü 7 fevralda yaşayacaqıq. Hamımız bir nəfər kimi seçki qutusunun başında qətiyyətə, güc və iradəyə, sülh və əmin-amanlığa, həmrəyiye səs verəcəyik. 7 fevral müstəqil suveren Azərbaycanın ilk 7 fevralıdır. 200 ildən bəri yaşayacağımız ilk 7 fevral.

123 milyard çoxdu, yoxsa, 133,8 milyard? -

1,1% artımın axtarışında

Dünya Bankının məlumatına görə, dünənin inkişaf etməkə olan ölkələrinin 25 faizinin rifah seviyyəsi pandemiyanın əvvəlki dövrə müqayisədə aşağıdır ki, bu da qlobal miqyasda pandemiyanın iqtisadi nəticələrinin hələ də aradan qaldırılmaması deməkdir. Bu o deməkdir ki, dərin maliyyə böhranından yayınmaq mümkün olsa da, qlobal iqtisadi göstəricilər xeyli aşağı olacaq.

Bizim Dövlət Statistika Komitəsi deyənə bənəfikləri qəbul etmir. Onun deyənə bənəfikləri qəbul etmir. Azerbaycanda vəziyyət fərqlidir. DSK iddia edir ki, ötən il (2023-cü il) Azərbaycanda 123 milyard manatlıq və ya əvvəlki ilə müqayisədə 1,1% çox ümumi daxili məhsul (ÜDM) istehsal olunub: "Hesabat dövründə iqtisadiyyatın neft-qaz sektorunda əlavə dəyer 1,7 % azalıb, qeyri neft-qaz sektorunda isə 3,7 % artıb.

ÜDM istehsalının 40,5%-i sənaye, 10%-i ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 6,2%-i nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 6,2%-i tikinti, 5,5%-i kənd təsərrü-

fati, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, 2,2%-i turistlərin yerləşdirilməsi və içtimai iaşa, 1,7 %-i informasiya və rabitə sahələrinin, 18,6%-i digər sahələrin payına düşür. Məhsula və idxala xalis vergilər ÜDM-in 9,1%-ni təşkil edib. Əhalinin hər nəfərinə düşən ÜDM 12 114,5 manata bərabər olub".

Hörmətli DSK ilə bir məsələyə aydınlaşdırıq gətirmək istəyirəm. Deməli, DSK-nin ötən ilki açıqlamasına görə, 2022-ci ildə ölkədə 133,8 milyard manatlıq və ya əvvəlki ilə müqayisədə 4,6 faiz çox ümumi daxili məhsul istehsal olunmuşdur. İqtisadiyyatın neft-qaz sektorunda elave dəyer 2,7 faiz azalmış, qeyri neft-qaz sektorunda isə 9,1 faiz artmışdır.

ÜDM istehsalının 51,1 faizi sənaye, 8,2 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 6,0 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 4,8 faizi kənd təsərrüfatı, məşə təsərrüfatı və balıqçılıq, 4,8 faizi tikinti, 1,6 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşa, 1,4 faizi informasiya və rabitə sahələrinin, 14,7 faizi digər sahələrin payına düşmüş, məhsula və idxala

xalis vergilər ÜDM-in 7,4 faizini təşkil etmişdir. Əhalinin hər nəfərinə düşən ÜDM 13292,2 manata bərabər olmuşdur.

Beleliklə, 2023-cü ilin ÜDM 12 114,5 manata bərabərdir, onda necə olur ki, Azərbaycan iqtisadiyyatında 1%-dən çox artım olduğu deyilir. Rəqəmlər geriləmedən danişır axı? Ya da, bir açıqlama versinlər görək, 123 milyard çoxdu yoxsa, 133,8 milyard? Yaxud da birdəflik desinlər ki, sizin riayiyatdan və rəqəmlərdən başınız çıxmır.

P.S. 2024-cü ilin son 5 günündə bəzi jurnalistlər paytaxt bazalarında reyd keçirib. Bazarlarda Azərbaycanda qoyun-quzu etinin bahalaşması müşahidə olunub. Yaxın günlərə qədər kilogramı 16-17 manata təklif olunan quzu etini Bakıda bəzi yerdərə, hətta 20 manata satırlar. Bu gerçəyi təkcə jurnalistlər yox, elə paytaxt əhalisi də müşahidə edir.

Əntiqə Rəşid

Rüstəm Hacıyev

Üçüncü Dünya
mühəribəsi
ehtimalı
artmaqdadır?..

Almaniya hərbiçilərinin ssenarilərin əsasında hazırlanmış materialı yanvarın 14-də dərc edən Bild mətbə orqanının jurnalistləri hesab edirlər ki, Rusiya və NATO arasında növbəti münaqışa bir neçə həftədən sonra başlaya bilər.

Alman analitikləri güman edirlər ki, Rusiyada başlayan yeni sahərələr dalğası, 2024-cü ilin iyul ayında Ukrayna mühəribəsində vəziyyəti dəha da gərginləşdirəcək və Ukrayna qacılmaz məglubiyətlə üşləşəcək.

Almaniymanın müdafiə nazirinin komandanlığı, Ukrayna ordusunun məglubiyətinin ləkən olaraq, qərb dövlətlərinin artıq Kiyeva kömək etmək üçün vəsaitlərinin qalmaq yaradıb. Alman komandanlığının mühəlizələrinə görə, bunda bir ay sonra, Rusiya hərbi qüvvələri Belarusiya iki tank və bir motoatıcı diviziya yerləşdirəcək.

Daha sonra isə, guya Rusiya Estonia, Latviya və Litvada etnik rusların sisixdiriləməsi bəhanəsiylə vətəndaş qarşılardırıq yaradacaqdır. Ve buna görə də, Suval dəhlizinə nəzarət etmək məqsədilə Kalininqrad vilayətinə orta mesafə rakətlər yerləşdirəcək.

Analitiklər hesab edirlər ki, bu ilin noyabr ayında ABŞ-da keçiriləcək prezident seçkilərindən dərhal sonra, Birləşmiş Ştatlarda Ağ Evdə yarana biləcək "xaos" nəticəsində dekabr ayında sərhədən ərazilərdə münaqışa yarana bilər. Alman komandanlığının mühəlizələrinə görə, bunda bir ay sonra, Rusiya hərbi qüvvələri Belarusiya iki tank və bir motoatıcı diviziya yerləşdirəcək.

Bu zaman kəsiyində Rusiyaya cavab vermək üçün NATO da boş dəyanmayaçaq. Şimali Atlantika aliansı may ayında şərqi şərhədlərinə dəha 300 min hərbiçi yerləşdirəcək.

Almaniymanın müdafiə nazirliyi hesab edir ki, bundan sonra Üçüncü Dünya mühəribəsi artıq qacılmaz olacaq.

Görünən odur ki, Rusiya ilə hərbi münaqışa ilə bağlı alman hərbiçilərinin proqnozları elə ehtimal olaraq qalmaq yaradıb. NATO komandanlığı, məqalə dərc olunduqdan dərhal sonra, yanvarın 15-də tez tələsik bayənat verərək, məqalədə yazılın faktların, alman hərbiçilərinin aliansın hərbi təlimlər keçirəcəyi ssenarisinin "keşfiyyat məruzələri" ilə səhv salmasına nəticəsidir.

"Bild mətbü orqanının elində olan faktlar, yalnız hərbiçilərin bu və ya başqa formada istənilən vəziyyətə həzirliq ssenariləri üzrə hərbi təlimlərin sənədlərindən ibarətdir. Bu ssenarilər tamamilə mövcud olmayan coğrafi ölkələrlə bağlı uydurulmuş ssenarilərdir. Hazırkı ssenarilərdə həqiqi dövlətlər və regionlar üzrə hərbi təlim programlarından istifadə olunur"-deyə, aliansın strateji kommunikasiyalar üzrə aparıcı tərcübələr Mərkəzin direktoru Yanis Sarts bəyan edib.

Almaniyının müdafiə nazirliyi də, aliansın bu bayənatını ötəri təsdiq etsə də, əlavə şəhər verməkdən imtina edib. Sadəcə bildirilib ki, "az ehtimal olunan müxtəlif ssenarilər də, xüsusiylə hərbi məşqlər zamanı gündəlik hərbi iş kimi qiymətləndirilməlidir".

Rusiya tərəfi də bu materiala skeptik yanaşlıb. Rusyanın XİN-nin sözçüsü Mariya Zaxarova bu məqaləni "balığın xərçingle ötən ilki qoroskopu" adlandırdı. Rusiya Prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov isə, ümumiyyətlə buna şəhər verməkdən imtina edərək, Bild jurnalistlərinin sistemli feyk informasiyalar yarmaqda günahlanır.

XX əsrin tarixi göstərir ki, ən inanılmaz vəziyyətlərə bağlı hərbi ssenarilər, praktiki olaraq bütün dövlətlərdə hazırlanır. Ona görə də, ekspertlər hesab edirlər ki, Rusiya və NATO arasında mühabibə ehtimalı çox azdır. Çünkü, potensial olaraq bu nə Rusyanın, nə də NATO-nun məraq dairəsinə uyğun deyil.

Lenta.ru saytının materialları əsasında hazırlanıb

Ödənişli yolda sürət həddi
müəyyənləşdi

Ənənəvi yola alternativ olaraq yaradılmış ödənişli avtomobil yolunda yeni yol nişanı qoyulub.

Adalet.az xəber verir ki, Bakı-Quba-Rusiya Federasiyası sərhədi yolunda maksimal sürət həddi 110 km/saat nişanı quraşdırılıb. Bundan öncə həm qoşqaqlara dönen, həm də giriş-çıxış hissələrində 90 km/saat və 70 km/saat nişanı olسا da, artıq 110 km/saat nişanı da qoyulub. Baxmayaq ki, magistral yollarda maksimal sürət həddinin 110 km/saat olduğunu hamı bilir. Amma nişan olmadığı üçün sürücülər bundan sui-istifadə edirdilər.

Qeyd edək ki, sürücülərin sürət rejimindən əməl etməsinə nəzarət olun

Elmin yollarında ağaran saçlar...

Yanvarın 16-sı Bakı Dövlət Universitetinin kafedra müdürü, professor, sabiq millət vəkili Şamil Qurbanovun Allahın dərgahına qovuşduğu gündür

...Biz müəllimlərimizi həmişə çox istəmişik. On azından ona görə ki, onlar bize doğmalarımız qədər əziz olublar... Onlar bize öz övladları, balaları kimi baxırırlar... Onlar bize həmişə arxa durublar, kömək olublar, çətin və ağır günümzdə "qorxma" deyiblər. Belə müəllimləri unutmaq olar?! Müəllim adı çox mürqədəsdir. Böyük Zəlimxan Yaqub yazır ki, müəllim Peyğəmbərdir, məktəb Məkkədir. İndi siz təsəvvür edin, görün Peyğəmbər kimi müəllimlər biza necə dərs deyiblər, düz yol göstəriblər və ən nəhayət, təbiyyə verərək adam eleyiblər...

Bakı Dövlət Universitetinin leyaqətli, şərəfli, böyük müəllimlərdən, böyük ziyalılarından və böyük şəxsiyyətlərdən biri də, kafedra müdürü, filologiya elmləri doktoru, professor Şamil Qurbanov olub. O Şamil Qurbanov ki, bu gün də onun rus ədebiyyatı ilə bağlı, daha doğrusu, böyük rus yazıçıları ilə bağlı bize oxuduğu mühəzirələr hələ də quşaqımızda səslənir. Onun qeyri-adıdanışı, bal kimi şirin sözləri və eləcə də xırda addimlarla danişanmışa hər hansı rus yazıçısının yaradıcılığını tehlil etmesi bu gün də yadımızdan çıxmır. Yadımızdan çıxmayan həm də böyük müəllim, böyük ziyanının vətənpərvərliyi, millətini və xalqını sonsuz məhəbbətə sevməsidir. Böyük alim olmaq olar, böyük şəxsiyyət de olmaq mümkün dür, amma vətənpərvər olmaq, xalqını və millətini sevmək, onun yolunda şam kimi ərimək və xalqın, millətin yolunda işq, nur saçmaq hər ziyanla qismət olmur. Dediymiz bu dəyərlərin hamisi Şamil Qurbanova var idi. Çünkü Şamil müəllim tapadən-dırnağa bu xalqın, bu millətin dərdini çəkən, müxtəlif tez-yiqlər və təqiblərə məruz qalan böyük ziyalıların yaradıcılığına işq salan bir gənəşə bənzəyirdi. Belkə də o gənəşin işqi onun doğmalarından çox Azərbaycan xalqının və repres-

siya dövründə tez-yiqlərə və təsirlərə məruz qalmış böyük şəxsiyyətlərin üzərinə düşürdü.

Düşünürük ki, Şamil müəllimin tərcüməyi-halını oxuculara təqdim edek. Onsu da onu hamı tanırı. Amma bu, dünyasını deyişən günde bu anları xatırlamaq həm də bir sahabdır. "Şamil Dünayamalı oğlu Qurbanov 1934-cü ilin mayın 10-da Gürcüstanın Bolnisi rayonunun Faxralı kəndində anadan olub. O, orta məktəbi bitirəndən sonra 1955-1960-ci illerde Bakı Dövlət Universitetinin filologiya fakültəsinin jurnalistikə şöbəsində ali təhsil alıb. Şamil Qurbanov əmək fəaliyyətinə "Azərbaycan məktəbi" jurnalı redaksiyasında ədəbi işçi kimi başlayıb. Bir müddət Universitetin jurnalistikə fakültəsində baş laborant işleyib, sonra aspiranturaya daxil olub və 1965-ci ildə namizədlək dissertasiyasını müdafiə edərək, filologiya elmləri namizədi, alimlik dərəcəsi alıb. O, 1965-1968-ci illerde "Bakı" qazetini redaksiyasında elm və mədəniyyət şöbəsinin müdürü işleyib. Şamil Qurbanov 1968-ci ildən etibarən əmək fəaliyyətinə pedagoji işlə başlayaraq universitetin müəllimi və dosenti kimi çalışıb. O, 1975-ci ildə doktorluq dissertasiyasını müdafiə edib, 1980-ci ildə isə professor, elmi adını alıb. Şamil Qurbanov 1981-1991-ci illərdə universitetin filologiya fakültəsinin qiyabi və axşam şöbələrinin dekanı olub. 1989-cu ildə ömrünün sonuna qədər Şərqi slavyan və türk xalqları ədəbiyyatı kafedrasının müdürü vəzifəsində çalışıb. O, birinci və ikinci çağırış Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı olub".

Böyük ziyalının başgalarından fərqləndirən əsas xüsusiyyətlərdən biri o idi ki, müəllim adını hər şədən üstün tuturdu. Ona dəfələrlə yüksək vəzifə də təklif edilmişdi. Amma Şamil Qurbanov müəllimlikdən o yüksək vezifəye getməmişdi və demişdi ki, mənim üçün dünyada bu peşədən uca heç bir şey yoxdur.

Əlbəttə, müəllim adını, müəllim şərefini həmişə qoruyan, bu ada hörmət, ləyaqət getirən Şamil müəllim başqa yol tuta da bilməzdi. Çünkü Şamil Qurbanov bir gün auditoriya ya girməsəydi, bir gün mühəzirə oxumasaydı, bir gün tələbələrlə ünsiyyətdə olmasayıd, sanki onun havası, suyu, çörəyi çatışmırıd. Elə tə-

ləbələr də bu xüsusiyyətinə görə Şamil müəllimi çox istəyirdi. Bize dərs deyəndə və mühəzirə oxuyanda o hər bir tələbəye xüsusi diqqətlə yanaşır, onların çətinliklərini öyrənir, kasib və imkansız ailədən çıxan uşaqlara xüsusi qayğı göstərərət. Çünkü onun özü də zəhmətək bir ailədə böyük, çətinliklər görülmüş və sixıntılar yaşamışdı. Ona görə də Şamil müəllim keçmişini heç vaxt unutmur, tələbələrinin həmin sixıntıları yaşamaması üçün elindən gələni əsirgəmdir.

Bir faktı da qeyd edək ki, Şamil Qurbanov çox çətin mövzularda müraciət edib. Dahi Azərbaycan yazıçıları, şəxsiyyətləri və mütəfəkkirleri ilə bağlı arxivlərdə araşdırılmalar aparr, sənədlər toplayır, onların üzərinə atılmış qara ləkəni təmizləyərək işq salırı. Bu mənada böyük alımın qələmə aldığı "Açılmamış səhifələr", "Ədəbi dostluq", "Ömrün fi-ki rüyəsi", "Ömer Faiq Neman-

də", "Cəmaləddin Əfqani və türk dünyası", "Nəriman Nərimanov dünyası", "Yaxın və uzaq dünyamız", "İstedadlar ocağı", "Klassik rus poeziyası Azərbaycanda" elmi monoqrafiyaları sözün həqiqi mənasında Azərbaycan elmində bir hadisəyə çevrilmişdi. Çünkü bir vaxtlar adını çəkdiyimiz Nəriman Nərimanov, Ömer Faiq Nemanzadə, Cəmaləddin Əfqani ilə bağlı şər qüvvələr ancaq qara fikirlər təbliğ edirdilər. Bu qara fikirləri aradan götürmək və əsl həqiqəti arayıb-axtarmaq və ortaya çıxarmaq elə də asan deyildi. Çünkü Şamil Qurbanov bu şəxsiyyətlərin üstüne işq saldıqca bəzən "çox sağlam" demək əvəzinə tez-yiqlər də olurdu. Ancaq buna baxmayaraq, bu böyük alim illərlə arxivlərdə axtarış və araşdırma apararaq əsl həqiqətləri üzə çıxardı və böyük elm icimaiyyəti də onu al-qışladı. Akademik Misir Mərdanovun Şamil Qurbanov haqqında bir xatirə yadımıza düşür: "Mən riayiyyatçıyam, filolog deyiləm. Amma mən bilirəm ki, Şamil Qurbanov nədən yazırsa-yazısın, mütəqə o, yeni amillərə, deyilməmiş problemləre toxunur, yeni məsələlərə nüfuz eləyir, oxucunun zövqünü oxşayan, bililiyini artırın, yadda qalan maraqlı əsərlər meydana çıxarı. Mən onun mənənə bağışlaşdırı bütün əsərləri yüksək dəyərləndirirəm. Bu mövzuların eksriyyətindən birinci Şamil Qurbanov yazmış və özü də yaxşı yazmışdır".

Şamil Qurbanov millət vəkili kimi də, icimai-siyasi xadim kimi də həmişə öz dəstə-kəttə ilə, haqq sözü ilə, haqqı-ədaləti deməkə ferqlənib. O, heç kimdən və heç nədən çəkinmedən Jak Şirakın cavabını verdi və dedi ki, bu xalqın əsərləri ilə oynamalı! Şamil müəllim heç nədən qorxmadan onu da dedi ki, Jak Şirak qudurub! Bax, indi də sağ olsayıd, yenə də heç nədən qorxmadan və çekimindən deyərdi: "Makron qudurub!". Əlbəttə, bu fikri səslenirməyə və deməyə ürək lazımdı,

vətənpərvərlik lazımdı, millət və xalqa böyük sevgi lazımdı. O da son nəfəsinə qədər millətine və xalqına sadıq oldu və günlərin bir gündən də, yəni 2004-cü ilin yanvarın 16-da 70 yaşında Allahın dərgahına qovuşdu.

...O, aqsaqlı, nurani, mürdik və böyük ziyanlı bizim aramızdan çox tez getdi. Yaşasayıdı, neçə-neçə elmi əsərlərin, monoqrafiyaların müellifi olardı... Yaşasayıdı, öz xalqına və millətinə bir qədər də şərəf və namusla xidmet edərdi... Yaşasayıdı, bu gün Qarabağın azad olmasına görəydi və ürəyi dağa dönerdi... Amma Şamil müəllim 70 il yaşadı, kişi kimi də ömür sürdü və kişi kimi də Allahın dərgahına qayıtdı. Məzarin nurla dolsun, Şamil Qurbanov!

Yazımızı Xalq şairi Zəlimxan Yaqubun Şamil Qurbanova həsr etdiyi "İşığın mübarək" şeiri ilə təmamlamaq isteyirik:

*İşığın mübarək Şamil qardaşım,
Adında şam sözü alışib yanır.
Səni oxuduqca ucalır başım,
Hər setirin içindən bir şam boylanır.*

*İkinci taleyi sən bağışlaşdın,
Yatmış imzalara, batmış adlara.
Təzə nəfəs verdi ünvanın, adın,
Yenidən doğulmuş istedadıla.*

*Sən fikrin sünbülli, mən şeirin dəni,
Yolunda hər şəyə hazırlam, hazır.
Haqqında yazdığını beş-üç kəlməni,
Qələmim yazmır ki, ürəyim yazır.*

*Nura bənzədirəm alın tarını,
Önünə dağ çıxı, qarşına dərə.
Elmin açılmamış sahifələrini,
Çevirdin açılmış sahifələrə!*

*Yeridin, başına səpələndi qar,
Baxmadın yolların uzaqlığına.
Elmin yollarında ağaran saçlar,
Döndü bir millətin üzəyinə!*

Faiq QISMƏTOĞLU,
Səməndər MƏMMƏDOV

2008-ci illərdə Saakaşvili də Zurabishvili kimi "RUSİYA DÜŞMƏNDİR" deyirdi

Xatırlayırsınızsa, 2022-ci ilin martın da Gürcüstan Prezidenti Salome Zurabishvili CNN telekanalının efiyrində dedi ki, biz Rusiya Federasiyasına qarşı bütün beynəlxalq maliyyə sanksiyalarında iştirak edirik. Zurabishvili onu da qeyd etdi ki, Gürcüstan Ukraynaya dəstək verən bütün beynəlxalq qətnamələrdə iştirak edir: "Gürcülər Ukrayna ilə həm-rəyidlər, çünkü onlar Rusiya təcavüzünün nə olduğunu yaxşı bilirlər". Onun sözlərinə görə, həzirdə Gürcüstanın paytaxtının hər yerində Ukrayna bayraqları var.

Adalet.az xəbər verir ki, Gürcüstan Prezidenti növbəti dəfə açıqlamasında "odla oynadığını" sərgiləyib. O, "Azadlıq" radiosunun gürcü xidmetinə müsahibəsində deyib ki, Gürcüstanın yalnız bir düşməni var - Rusiyadır: "Bəlkə kimse bunu başa düşmür, ya kimse anlamaq istəmir, ya da başa düşməmək kiminə xeyrinədir. Amma Rusyanın düş-

mən olması faktıdır. Rusiya bunu gizlətmir və bu fakt her şeydə görünür" - Zurabishvili əlavə edib.

O bildirib ki, bu gün Rusiyanın qonşuları ilə bərabərhüquqlu münasibələr qurmaq niyyəti və ya istəyi olduğuna dair heç bir əlamət yoxdur.

Vurğulayaq ki, 2004-cü ildə Gürcüstanın prezidenti olmuş Mixail Saakashvili 2008-ci ilə qədər elə xənim Salome kimi bu tip açıqlamalarla Avropanın "bəyəni"ni toplasa da, Rusyanın cəzasından nə özüనü, nə də xalqını qurtara bilmədi.

Rusiya Cənubi Osetiya və Abxaziyanın hərbi qəlebəsini qeyd etdi. Beleki, Cənubi Osetiya və Kodori vadisində məskunlaşmış gürcülər etnik təmizləməyə məruz qaldı. Cənubi Osetiya və Abxaziyanın müstəqilliyi Rusiya tərefindən tanındı.

Abxaziya və Cənubi Osetiya ərazilərində Rusiyaya məxsus hərbi bazalar inşa olundu. Ərazi deyişikliyi Gürcüstan Abxaziya və keçmiş Cənubi Osetiya MV-nin bir hissəsinə nəzarəti itirdi. Gürcüstanın verdiyi məlumatə görə, 224 mülki şəxs həlak oldu, 15 nəfər itkin düş-

dü, 547 nəfər yaralandı. Prezidentliyi 2013-cü ildə biten M.Saakashvili 2014-cü ildə Ukrayna paytaxtı Kiyevdə çəkdirdiyi fotoları özünün facebook səhifəsində paylaşdı. Fotoda arxa fonda avtomobilin arxa şüşəsinə V. Putini təhqir edən ifade yazılıdı. Bununla yanaşı, həmi təhqir doli yazardı yuxarıda "Krim Ukraynanındır" yazılıb.

M.Saakashvili Ukrayna paytaxtı Kiyevdə çəkdirdiyi fotoları özünün facebook səhifəsində paylaşdı. Fotoda arxa fonda avtomobilin arxa şüşəsinə V. Putini təhqir edən ifade yazılımışdı.

Bununla yanaşı, həmi təhqir doli yazardı yuxarıda "Krim Ukraynanındır" yazılımışdı.

Elə bu tip hərəkətlərinə görə, Saakaşvili Putin tərefindən yenidən cəzalandırılacağı şübhəsiz idi və az zaman sonra gözənlənlər oldu. Yeni Saakaşviliin hazırlanı vəziyyəti hamiya bəlli dir.

Əntiqə Rəşid

Bu ərazilərdə beş mərtəbədən hündür bina tikintisine icazə verilməyəcək

Bakıda 1000 hektardan çox ərazi var ki, burada xüsusi mühafizə olunan zona təyin olunub.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin sədri Anar Quliyev Bakı şəhərinin 2040-ci ilədək inkişafına dair Baş planının təqdimatı mərasimində deyib. "Burada tarixi abidələrin sıxlığı nəzərə alınıb ki, orada tikinti məsələlərinə məhdudiyyət qoyulub. O qeyd edib ki, bu ərazilərdə beş mərtəbədən hündür bina tikintisine icazə verilməyəcək. "Xüsusile şəherin mərkəzində tarixi mədəni irsə hörmət nəzərə alınaraq ciddi addimlar atılacaq", - deyə o əlavə edib.

Nə yaxşı ki...

Yanvarın 13-ü axşamdan 14-ü günortaya kimi Bakıda fasilələrlə qar yağıdı.

Və qarın yağmasına uşaqlarda tutmuş böyükler kimi hər kəs sevindir. Qonşu uşaqları gecə saatlarında həyətə düşdülər, qartopu oynadılar və qarın ləzzətini yaşadılar. Yanvarın 14-ü isə əksər qonşular həyətdə qarın üstündə gəzir, uşaqlar yenə sevinir, qar dan "şaxta baba" düzəldirdilər.

Hemisə qar yağında gah işıqlar sönür, gah qaz zəif gəlir, gah da mənzillərə verilən istiliyiñ təzyiqi aşağı düşürdü. Amma bu dəfə isə hər şey müsbətə doğru oldu: yəni işığımız da yandı, qazımız da yüksək təzyiqlə verildi, istilik da normal oldu, hələ üstəlik suyumuş da gəldi. Və nə yaxşı ki, ilk qarlı belə bir sevinci anlarla yaşadıq!

Yollar vaxtında qardan təmizlənir

Bir neçə gündür ki, respublikə ərazisində hava şəraitı qeyri-sabit keçir.

Əksər rayonlara qar yağıb və bu gün de yağır. Belə qarlı havalarda nəqliyyat vasitelerinin hərəketi də çətinləşir. Xüsusi də Bakı-Şamaxı-Ağsu istiqamətində qarlı günlərdə avtomobilərin hərəketi bir qədər də mürükkebleşir. Çünkü bu istiqamətdə Ağsu doylayları var və qar yağında burada yollar buz bağlayır, sürüşkən olur.

Deməli, belə havalarda qəza şəraitidə yaranır. Baş Dövlət Yol Polisi idarəsi Yol Patrul Xidməti Alayıñ 3-cü tağıının komandiri, polis mayoru Ürfet Şükürov deyir ki, qarlı günlərdə tağıımızın əməkdaşları gücləndirilmiş iş rejimində işleyir, hərəkətin təhlükəsizliyini təmin edir, yolların qardan təmizlənməsində yaxından iştirak edirlər.

Gecə saatlarından səhər sübhə kimi yoldaşının əməkdaşları ilə birgə mövcud problemləri aradan qaldırırıq. Ona görə də qabaqlayıcı tədbirlər nəticəsində çətinliklər öz həlli-ni tapır.

Bax bu tədbirlər hesabına qarlı havada ağır qəzalar baş vermeyib. Bir daha sürücülərdən xahiş edirik ki, belə havalarda sürət həddini aşmasınlar, ara mesafəsi saxlasınlar, şinləri qış rejimində uyğunlaşdırınsınlar, dumanlı havada qabaq və arxa işq sistemlərini yandırsınlar, bir sözlə, yol hərəkəti qaydalarına əməl etsinlər!

Onlara hörmətlə yanaşaq

Elə peşə sahibləri var ki, yola və hava şəraitinə uyğun sürət həddi seçmirlər.

Bu da sonda ağır qəzalarla nəticələnir və bu zaman ölenlər, xəsarət alanlar olur. Təessüf ki, belə qəzalar respublikanın avtomobil yollarda hər gün olmasa da tez-tez baş verir. Bir neçə gün bundan əvvəl Hacıqabul-Horadız avtomobil yoluñun Sabirabad rayonundan keçən hissəsində sürücü yüksək sürətlə gəldiyi üçün idarəetməni itirib və maşını aşırıb.

Xüsusi də Bakıda onların üzərinə də böyük işlər düşür. Belə ki, təmizlik əməkdaşları sübh tezdən küçələri süpürür, tullantıları qablara yığır və digər işləri görürər. Amma bəzi sürücüler diqqətsiz olur, yolu süpürən o qadınları maşınla vurur, bir çox haldə onları yaralı vəziyyətdə yoluñ ortasında qoyub gedir-lər.

Hansı ki, vaxtında onlara kömək etsələr o yaralı təmizlik işçisinin həyatını xilas etmək olar.

Bir sözlə, heç kim onlara yuxarıdan aşağı baxmamalı, əksinə hamımız bu insanlara hörmətlə yanaşmaliyiq!

Bəzi kolbasa və sosiskalar...

İndi hansı market və dükana gedirsən is-tənilən çəsiddə və çəkidə kolbasa və so-siskalar var.

Ən qəribəsi də odur ki, etin kilogramı 14-15 manata olduğu halda, kilogramı 2-3 manata o məhsullardan satılır. Bax onda görün həmin məhsullar nə gündədir. Axi çoxumuz yaxşı bilirik ki, bir çox hallarda olmuş və xəstə heyvanları kolbasa sexlə-rine aparırlar. Dəfələrlə hüquq-mühafizə orqanları belə işlə məşğul olan cinayətkar dəstələri ifşa edib.

Bununla yanaşı, Azad İstehlakçılar Birliyinin sedri Eyyub Hüseynov da belə qanunsuz işlərlə bağlı həyecan təbii çalıb və cəmiyyətə açıq məsajlar verib. Mehəz bu baxımdan da həm məhsulları alarkən ehtiyatlı olmalıdır.

Ən azından ona görə ki, bu günün özündə də elə qanunsuz işlərlə məşğul olan adamlar var.

Və bir də kilogramı 1-2 manata satılan kolbasa və sosiskaları almayın! Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi də ölkəmizdə kolbasa və sosiska istehsalına ciddi nəzarət etməli və istehsalat sahələrində baş verən qanunsuzluqları vaxtında aşkar etməlidir!

Liftlər təhlükə mənbəyidir

Heç kimə sərr deyil ki, yüksək mərtəbəli binalarda liftlər fəaliyyət göstərir.

Belə binalarda liftlərdə nasazlıq yarananda sakinlər olmazın çətinliyi ilə üzləşirlər. Çünkü yaşlı və xəstə insanlar lift işləməyəndə nə aşağı düşə bilir, nə də evlərinə qalxa bilirlər.

Bunlar hamısı aydınlaşdır. Aydın olmayan odur ki, istər köhnə, istərse də yeni binalarda bə-zən liftlər təhlükə mənbəyidir. Çünkü o liftlər bəzən qırılır və bu zaman ölen və yaralanınlar olur. Belə hadisələr Bakıda tez-tez baş verir. Ona görə də həmin liftlər mütəmadi xidmet göstərilməli və texniki nasazlıqlar vaxtında aradan qaldırılmalıdır. Yeni Günselinin "D" massivində əksər binalarda liftlər dəyişdirilməlidir. Çünkü bu liftlər 35 ildir işleyir.

Deməli, həmin liftlərin hər an qırılmaq təhlükəsi var! Və nə vaxta qədər ki, belə faciə baş verməyib, tezliklə o liftlər yenilənməlidir.

Yoxsa, sonrakı peşmanlılıq fayda verməyecək!

Sərt döngələr...

Bir çox sürücülər var ki, yola və hava şəraitinə uyğun sürət həddi seçmirlər.

Bu da sonda ağır qəzalarla nəticələnir və bu zaman ölenlər, xəsarət alanlar olur. Təessüf ki, belə qəzalar respublikanın avtomobil yollarda hər gün olmasa da tez-tez baş verir. Bir neçə gün bundan əvvəl Hacıqabul-Horadız avtomobil yoluñun Sabirabad rayonundan keçən hissəsində sürücü yüksək sürətlə gəldiyi üçün idarəetməni itirib və maşını aşırıb.

Qəza nəticəsində sürücü ölüb və avtomobil yanır. Bu cür qəzalar göstərir ki, yol polisinin xəbərdarlıqlarına baxmayaraq, bəzi sürücülər sürət həddini aşır, yol nişanlarına məhəl qoymur, sərt döngələri nəzərə almırlar. Bax belə olanda mənəzil başına salamat çatmaq olmur, insanların ömrü yarı-yolda qırılır!

EMİL FAİQOĞLU

DTX-dən əməliyyat: Transmilli cinayətkar dəstə üzvləri saxlanıldı

Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti (DTX) transmilli mütəşəkkil cinayətkarlıqla mübarizə istiqamətində əməliyyat-istintaq tədbirlərini davam etdirir.

Son illər region dövlətləri arasında baş verən proseslərdə sui-istifadə edərək Azərbaycan Respublikasının və digər ölkələrin vətəndaşlarını Ukrayna vətəndaşları adı altında müxtəlif dövlətlərdə yaşaya, siqınacaq ala, vizasız sərbəst hərəkət edə bilmələri üçün qanunsuz yolla Ukrayna dövlətine aid rəsmi sənədlər təmin edən transmilli mütəşəkkil cinayətkar dəstənin eməlleri ifşa olunub.

Aparılan araşdırımlar zamanı, Ukraynanın Lvov şəhərində yaşamış Nuriyev İbadət Qəhrəman oğlu, Türkiye Respublikasının İstanbul şəhərində yaşamış Bağırov Fərid Vaqif oğlu və digərlərinin qabaqcədan əlbir olan bir qrup şəxs halında 2023-cü ilin yanvar ayından etibarən ayri-ayrı şəxslər üçün Ukraynaya məxsus pasport, şəxsiyyət və sürücülük vesiqələrini, o cümlədən digər sənədləri qeyri-qanuni yolla hazırlayıb, hər birini 30.000 ABŞ dollarınadək müxtəlif məbləğlərdə pul vəsaiti müqabilində sat-

maları müyyən edilib. DTX tərəfindən həyata keçirilmiş tədbirlər nəticəsində həmin şəxslərin saxlanılırla Azərbaycan Respublikasında istintaqa cəlb edilmələri təmin olunmuş, hüquq verən və vəzifədən azad edən vəsiqə və digər rəsmi sənədləri istifadə etmək məqsədilə qanunsuz hazırlanma, bu cür saxta sənədləri satma və digər cinayət əməllərinə görə onlara ittihəm elan edilib.

Araşdırımlarla həmçinin müxtəlif dövlətlərdə saxta sənədlərə hərəkət edən şəxslər müyyənlenmişdir.

Hazırda qeyd olunan və digər əlaqəli cinayətlərlə bağlı intensiv istintaq-əməliyyat tədbirləri həyata keçirilir.

Dəyişən yalnız zamandır...

Şər isə dəyişməz olaraq qalır...

O vaxtlar, 1530-cu ilda Cenevrədə cuma xəstəliyi başlayanda, artıq hər şey hazırlıqlı vəziyyətə getirilmişdi. Hətta cuma xəstələri üçün, həkimli, feldşerli və xəstə baxıcıları ilə birləşdə bütöv bir hospitala açılmışdır. Tacirlər maddi yardım göstərirdi, magistrat isə hər ay subsidiyalar ayrırırdı. Pasiyentlər daima pul verirdilər. Kimsəz ölenlərin isə bütün əmlakları xəstəxananın hesabına keçirilirdi.

Daha sonra belə baş verdi. Cuma xəstəliyi tədricən azalmağa başladı. Subsidiyalar pasiyentlərin sayından asılı vəziyyətə düşmüştü.

1530-cu ilda, Cenevə hospitalının personeli üçün xeyirlə şərin fərqi yox idi. Əgər cuma xəstəliyi pul getirirsə, deməli xeyirdir. Və həkimlər bu mənfaətdən yararlanmağa başladılar. Əvvəlcə onlar xəstələri zəhərləyib, ölüm statistikasını artırırdılar. Sonra tez

anladılar ki, təkcə ölüm statistikasını artırmaqla deyil, cumadan ölüm faktlarının sayıni artırmaq lazımdır. Onlar xəstələrin bədənidən parçalar kəsib qurudaraq toz hazırladılar, başqa xəstələrə məlhəm əvəzinə verməyə başlıdlar.

Daha sonra onlar qurudulmuş parçalar dan hazırladıqları tozları ağız dəsmallarına, sarıqlara səpdilər.

Buna baxmayaraq, cuma xəstəliyi azaltmağa doğru gedirdi. Yəqin ki, qurudulmuş "məlhəmlər" yaxşı effekt vermirdi. Həkimlər gecələr hospitalın ərazilərindən kənarda, özlərinin geləcəkdə mənimşəyə biləcəkləri evlərin qapılarının dəsteklərinə bu tozlardan səpdilər. O zamanki hadisələrin şahidlərin söylədiklərinə görə, "bu cinayət bir

Azgınlaşmış həkimi tuturlar və ondan daha çox məlumatlar alırlar...

Uzun sözün qisası, hipokrat andi içmiş icadçıların edam cəzalarının yerinə yetirilməsi prosesi bir neçə gün davam etdi. Əvvəlcə caniləri arabaya bərkidilmiş direklərə bağlayaraq bütün şəhəri gəzdirdilər. Hərtində dayanan celladlar onları bədənlərinən tikələr qoparırdılar.

Daha sonra onları meydana getirib başları vurdular, bədənlərini isə parçalayaraq Cenevənin bütün rayonlarına səpəledilər. Yalnız bir nefərə, hospitalın nəzərətçisinin oğlunu direye bağlayıb şəhərdə gəzdirmədi, "şərin qarşısının alınması üçün" onun yalnıız boynunu vurdular.

O, bu cinayətlərdə birbaşa iştirak etmədi, lakin tozun özlərinə zərər verməsi üçün hazırlanması aaydalarını bildiyini etiraf etmişdi.

Fransa Bonivar, "Cenevənin xronikası" (2-ci cild, 395-402-ci səhifələr) İradə Tuncayın fb-dəki statusundan, rus dilindən tərcümə olunub.

Rüstəm Hacıyev

Əntiqə RƏŞİD

İndi mən dəliyəm, deyəm ki, Bakı qışa hazır deyil

Deyəsen, ekstasenslərin, münnəcimlərin dediyi kimi, 2024-cü il heç də xoş gəlməyib.

Gələn gündən yandırı -yandırı gedir.

Təkcə yanvar ayının ilk günlərindən başlayan (xüsusi evləri, mülkləri, bina evlərini saya salmadan) Bakıda baş verən iri yanğınları hesablamaşam.

1 yanvar - Yasamal rayonu, Abbas Mirzə Şərifzadə küçəsində yerləşən sexda

3 yanvar - "Grand Həyat" yaşayış kompleksində

5 yanvar - Nəsimi rayonu, Mərdanov qardaşları küçəsində yerləşən üçmərtəbəli otelin birinci mərtəbəsində yerləşən restoranın tütü bacasında

9 yanvar - "Respublika Perinatal Mərkəzi" PHŞ-nin inzibati binasında yanım və 4 körpənin ölümü

12 yanvar - Sabunçu rayonu, Zabrat-2 qəsəbəsi ərazisində

13 yanvar - Respublika Klinik Xəstəxanasında

Yeri gəlmışkən, o yanım qeyd edilməyən təqvim günləri də boş keçməyib, haaa... Yardımlıda 10 otaqlı ev, Oğuzda 4 məcburi köçküñ ailəsinin yaşadığı ev, Ağdamda 5 otaqlı, Göyçayda 6 otaqlı və sair ev yandı.

Bu gün isə 7-ci mikrorayon ərazisində, Abay Kunanbayev küçəsində yerləşən mebel sexində yanım başlayıb. Deyilənə görə, partlayışın ardına

ərazidən qatı tütü qalxıb. TƏBİB-dən bildirilib ki, 15 tacılı yardım briqadası dərhal hadisə yerinə cəlb olunub. Hadisə neticəsində 3 nəfərin ölüyü, 24 nəfərin yaralandığı bildirilir.

"Axi, paytaxtda qış gelişisi ilə niyə bu qədər yanğınlar baş versin" deyib qış məzəmmət etmək istəyirdim ki, qeyflən qeybdən qəzəbli bir səs geldi: "Mənim adımı orda pis-pis hallandırma. Mən dünyanın bütün ölkələrinə təşrif aparıram. Hələ elə yerlər var ki, oranı 1 ya da 2 aylığına tərk edirəm. Yenə öz yerimə -yurduma dönürəm. Asiya tərəfə çox gedən deyiləm, amma Avropadan ayağım yüksəm. İndi bax niyə Avropada mənim gelişimle heç bir it damı da yanmir, amma Azərbaycanın yanvarın 1-dən yanmayan tərəfi qalmayıb?"

Zorla udqundum. Qeybani səs, ela bildi ona etiraz etmək istəyirməm, bu dəfə daha qəzəbnak danışmağa başladı: "Yadına sal, keçənlərdə, ləp 2-3 il əvvəl nələriniz yandı nələrinizi: "Karvan" ticarət mərkəzi", "Binə" və "Sədərək" ticarət mərkəzləri, "Cənəpə" ticarət mərkəzi, "Moskva" ticarət mərkəzi, "AMAY" ticarət mərkəzi, "ParkPlus" ticarət mərkəzi, "AFMall" ticarət mərkəzi, "Sahil" ticarət mərkəzi, "Riyad" ticarət mərkəzi,

"Diqləs" ticarət mərkəzi, canım sənə desin "EvroHome" tikinti məlləri ticarət mərkəzi, Dərnəgündəki taxta- şalban bazarı və sair. Niyə belə bir ticarət mərkəzləri mən getdiyim digər yerlərdə də yanmış? Avropada, Amerikada, ləp elə Gürcüstanda?

Əl çəkin yaxamdan, məni gəldiyimə peşman elədiniz... 2 ay da gəlib keçəydi..."

Qeybdən gələn əsəbi səs məni necə ürkütmüşdə, səsim batmışdı. Qeybani səs tamamilə itəndən sonra dərindən nəfəs alıb, rahatlaşdır! Hətta o qeybani səsin əleyhinə də danışmağa başladım: "Ay evi yixilmiş, mən nətər deyim ki, bu yanğınların kökündə mühüm obyektlərə pərçim edilən nasaz naqillərdi, köhnə yarasız naqillərə olunmayan texniki xidmətdir. Nətər deyim ki, qazın, elektrikin od qiymətinə olmasından, limitdən cana yiğilmiş əhalinin, hüquqi və fiziki şəxslərin alternativ istilik axtarışından sonra yanğınlar başlayır. Nətər deyim ki, dünyana qaz paylayan ölkənin paytaxtında elə yaşayış binaları var ki, bina olandan, yəni 8 idir qaz üzünə həsrətdir? 1970-ci illərin qızırmızı qaz balonları işlənən binada böyük partlayış olmayıbsa, görün nə şanslı vətəndaşıq.

Dərdimiz çox idi, bir yandan da qışın problemləri... İndi durub desəm ki, əlaqədər qurumlar "Bakının qış hazırlıq programı"na "başdan getdi" bir nəzər salıb, bizi yola veriblər, bilirsən, başıma nə həngəm gelər? Ən yaxşısı, ölkədə baş verən yanım, evlərin, küçələrin, zırzəmilərin subəsmasını yazımatım qışın üstünə, işim yüngül olsun!

Yadına düşmüşkən, onu da deyim, sonra qalar ürəyimdə, ürəymi xarab edər: Öten ayın elə bu günləri id. Paytaxta yağan yanğış bədbəxt hadisəyə səbəb oldu. Deməli, gün ərzində yağan intensiv yanğış səbəbindən Binəqədi Rayon Polis İdarəsinin Dövlət Yol Polisi Şöbəsinin qarşısındaki kanalizasiya xətti daşdı. Nəticədə ərazidə böyük gölməçə meydana gəldi. Hadisə şahidlərinin sözlərinə görə, yaranan vəziyyətdən narahatlıq duyan 79 yaşlı qadın küçəyə çıxarken ürəyi tutub və gölməçənin içərisinə yixildi. Hadisə yerinə tacili tibbi yardım çağırılsa da, qadının həyatını xilas etmək mümkün olmadı. Qadın ömrünü bağışladı o ərefələrdə "qışa hazır olduqlarını bildirən qurum rəhbərlərinə!"

Zatən, "Azəristilikləchizat" ASC-nin mətbuat katibi Elvin Basqallı da, Bakı Şəhəri İcra Hakimiyəti də, noyabr ayından bar-bar bağırır ki, Bakı qışa hazırlı. İndi mən dəliyəm, duram deyəm ki, Bakı qışa niyə hazır deyil?

Krimin yeni naziri Ağacanyan da Arsen Avakov kimi azərbaycanlılardan qisas alacaq?

Hazırda "sevincək" olmuş ermənilərin sosial şəbəkələrdə bu gün ən çox paylaşımı Krimlə bağlıdır.

Adalet.az xəber verir ki, Krim hökumətinin rəsmi saatında yerləşdirilən Krimin rəhbəri Sergey Aksenovun Krimin yeni Sənaye siyaseti üzrə naziri təyin edilməsi ilə bağlı sərəncam ən çox ermənilərin sevincinə səbəb olub.

6 ildir Krim Respublikasının sənaye siyaseti naziri vəzifəsini icra edən Yelena Elekçyan işindən uzaqlaşdırılıb və onu əvvəller Krimin iqtisadi inkişaf nazirinin birinci müavini vəzifəsində çalışmış Anusavan Ağacanyan əvəz edib.

Bütün ermənilərə agahdır ki, erməni harda olur olsun ermənidir və ermənilərin mənafeyini güdəcək. Bəli, erməniləri "sevincək" edən də elə budur!

Oxucularımızın bəziləri fikrimizlə razi olmayacağı, hətta deyəcəklər ki, Krimin Sənaye siyasetinin naziri olan erməni Ermənistana necə dəstək ola bilər?

Aci təcrübələrimizdən biliyik ki, erməni toplumundan hər kim istənilən bir ölkədə yüksək dövlət məqamında işləyərsə çörəyini yediyi ölkədən çox öz ölkəsinin problemləri ilə çarşılaşır. Əlindəki selahiyətərədən istifadə edərək Ermənistən və ermənilərin düşmənинe qarşı mübarizəyə başlayar. Əvvəller araşdırmalarımız nəticəsində bize dəqiq aydın oldu ki, 7 il Ukrayna daxili işlər naziri Arsen Avakovun vəzifədə olması oölçədə yaşıyan azərbaycanlılarının gününü qara etmişdi. Elə indidə Ukraynada 7 ilde müteşəkkilliklə qurulan və fealiyyətdə olan böyük bir etəni mafiyası və terror qrupu mövəcuddur. Hətta bu qrupun üzvləri həm hərəkətələrə, həm də qurumlarda yüksək vəzifələrə çalışırlar.

Baxmayaraq ki, Mixail Bno-Ayriyan Kiyev Vilayət Dövlət Administrasiyasının rəhbəri mafioz ermənilərin havadarıdır. Arsen Avakov (Avakan) -mafioz, olıqarx, qısaçı erməni Azərbaycan əsilli ukraynalılara səla-

hiyyet imkanları daxilində daha çox zərəbə vurub: 2016-cı ilin aprel döyüşlərindən ugurdan sonra Ukraynada çalışan azərbaycanlı iş adamlarına qarşı kriminal hadisələr intensivleşməsinin de başında Avakov mafiyasının böyük "əməyi" oldu. Həmin il Azərbaycanlılara məxsus 12 iri restoran yandırıldı, 6 bahalı avtom-

mun ən çox yaşadığı və özbaşınalıq etdiyi yer olduğunu da bilirik.

Xatırlatmaqdə fayda var deyib, bir nüansı da yadınıza salaq: Avakov nazir olan dövdə xarici media yazmışdı ki, erməni diasporu Ukrayna ordusunun pilotluz təyyarələrini Ermənistana göndərir. Ukrayna Erməniləri İttifaqının icraçı direktoru Hovakim Arutyunyanın açıqlaması bunun etirafi hesab olundu: "Biz artıq Ermənistana keşfiyat məqsədile istifade olunan pilot-suz uçuş aparatlarını göndərmişik. Mən təyyarələrə göndərənləri tanıyıram... Varşava-İrəvan reysi ilə aparılır. Buradan, Ukraynadan ordu muza çoxlu kömək göndərilir. Təsəvvür edin, bizdə müharibə var. Amma bizim ermənilər Ermənistana kömək edə bilirlər, Ukrayna tərəfindən vuruşan hərbiçilərimiz Ermənistandakı qardaşlarına pilot-suz uçuş aparatları göndərə bilirlər".

Hazırda Ukrayna həbsxanasında günahsız yatan Misir Qasimli və Sübhən Quliyev Qarabağ döyüşlərində iştirak etmiş azərbaycanlılardan alınan erməni qisasıdır. Bunu Misir Qasimlinin "cinayət işi" açılması mümkünsüz olan müəmma dölu nüanslardan bilmək olar.

Cox təssüsü hissə ilə bildirirəm ki, Ukraynanın hazırlı dövləti və hökumət organlarında, eləcə də, ölkənin "qarənlıq dünyasında" ermənilərə məxsus kifayət qədər peşkar cina-yət dəstə fealiyyət göstərdiyi məlumatdır.

Gözləyək görə Anusavan Ağacanyan "başının altından ne çıxacaq?"

Allah Krimdəki həmyerilərimizi erməni məkrindən qorusun.

Ə. Rəşid

Ekspert: "Bunların hər birinin kifayət qədər təhlükə riski var"

dən həyata keçirilməlidir.

Ekspert qeyd edib ki, əsas məsələlərdən biri də yanım zamanı işçilərin davranışını qaydalarına düzgün əməl etməsdir:

"Ümumiyyətlə, obyektlərdə işçilər yanım zamanı nə etməli, yanım baş verməsin deyə necə davranış malikləri bilirik. Bütün keçmiş sovet məkanları kimi Ukrayna isə bu toplu-

sizlik normalarına, standartlara uyğun olaraq həmin ərazidə ehtiyat suçəni, yanım sözlərinə dolabları, yanım zamanı səgnalzasiya qurğuları, ilkin yanğınsöndürmə vasitələri obyektlərin strukturuna uyğun şəkilde olmalıdır. Bütün yanğınsöndürmə ci-hazırların daim işlek və saz veziyətdə olmasını təmin etməlidir. Hər hansı bir problem yaranarsa, onu vaxtında aradan qaldırmak lazımdır. Çünkü kiçik xəstələr böyük facielerə yol açır."

Bütün bu qurğuların təmin olunması ixtisaslaşmış müəssisələrə tərafindən

gələn xilasetmə qrupuna ilkin məlumatın verilməsini təşkil etməlidirlər.

İstehsal sənaye müəssisələrində dəzgahlar, qazanxana, generator otaqları, yüksək təzyiqli aparatlardır,

qaz çənəleri, qaz balonları, mürəkkəb quruluşlu mühəndis konstruksiyaları

- bunların hər birinin kifayət qədər təhlükə riski var. Ona görə bunlar hər biri təhlükəsiz istismar olunmalıdır.

Bu qayda təhlükəsizlik üçün mütləqdir."

Əntiqə Kərimzadə

ƏDALƏT •

19 yanvar 2024-cü il

6

Bu gün oxularımıza bütün varlığı ile Azərbaycana xidmət göstərən bir bəy ailəsindən danışmaq istəyirik. Çünkü mənəvi cəhətdən belə zəngin, Azərbaycan xalqına xidməti, Azərbaycanın dirçəlişinə əziyyəti olan soydaşlarımızın böyük əksəriyyətini sovet hakimiyəti ya "kulak, qolçomaq" deyər gülələyib, ya sürgün edib edib, ya da ölkədən perik salıb. Müstəqilliyimizi qazandıqdan sonra belə soydaşlarımız haqqında əsərlər yazılsı da, kitabları bağlansa da ictimaiyyət, xüsusən yeniyetmə və gənclərimiz bu mövzuda tam məlumat ala bilməyib.

Bu dəfə de tanıdığım və ali məktəbə hazırlaşan abutruyentlərə sorğu keçirdim. Təxminən 10-a yaxın respondent Əlekber bəy Rəfibəylini ümumiyyətlə tanımadı, 2 nəfər isə Xudadat bəy Rəfibəylinin adını eşit-

fəaliyyət göstərir. Nuxa (Şəki) qəzasının Bum məntəqəsinə pristav təyin edilir, bir müddət quberniya katibliyində tərcüməçi işleyir, 1888-ci il iyunun 1-de Yelizavetpol (Gəncə) qəzası polis sahəsinin pristavı təyin edilir, həmin il noyabrın 30-da Ərəş qəzasının 1 sayılı polis sahəsinə köçürürlər. 1890-ci il sentyabrın 17-de Yelizavetpol qubernatorunun 42 sayılı emri ilə Yelizavetpol qəzasının pristavı təyin edilir.

1891-ci il sentyabrın 28-de Müqəddəs Vladimir ordeni ilə təltif olunur.

1892-ci il noyabrın 6-da və 1894-ci il dekabrın 30-da qüsursuz xidmətlərinə görə rütbesi artırılır. Əlekber bəy 1895-ci ilin dekabrından 1896-ci ilin yanvarınadək Yelizavetpol polis-məysteri vəzifəsində çalışır. Polis sistemində saray müşaviri rütbesində ayrılrı.

coxsaylı məqalələr dərc etdirir, 245 məxbir məktubunun əksəriyyətini şəxsən özü yazar.

Əlekber bəy Rəfibəyli 22 il ərzində Gəncə Şəhər Dumasının üzvü olub. O, Yelizavetpol qubernatorunun 1906-ci il 30 iyun tarixli fərmanı ilə Gəncə Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin ömürlük faxri üzvü təsdiq edilir.

Nuru paşanın komandanlığı ilə Azərbaycana köməye gələn Qafqaz İsləm Ordusunun fəaliyyətinin Gəncə dövründə Əlekber bəy Rəfibəyli xüsusi rol oynayır. 1918-ci ilde müsəlman Şərqində ilk dünyəvi demokratik dövlət olan Azərbaycan Xalq Cumhuriyyətinin yarandığı güne şahid olur və hədsiz dərəcədə özünü xoşbəxt hiss edir.

Müstəqiliyyin bir ili tamam olmaşı Əlekber bəy Rəfibəyli 3 aprel 1919-cu ildə vəfat edir. Bu hadisə nəinki Gəncəlilər üçün eله bütün Azərbaycan üçün ümummilli itki he-

Milli Komitəsinin üzvü kimi daha geniş fəaliyyət göstərir. Yuxarıda qeyd etmişdik ki, o xalqın vəziyyəti erməni-rus irticası ilə bağlı 200-dən çox məqale ilə çıxış edib. Bəli, Rəfibəyli publisist kimi də fəaliyyət göstərib, "Tərcüman" qəzetinin tanınmış yazarlarından biri olub.

Nuru paşanın komandanlığı ilə Azərbaycana köməye gələn Qafqaz İsləm Ordusunun fəaliyyətinin Gəncə dövründə Əlekber bəy Rəfibəyli xüsusi rol oynayır. 1918-ci ilde müsəlman Şərqində ilk dünyəvi demokratik dövlət olan Azərbaycan Xalq Cumhuriyyətinin yarandığı güne şahid olur və hədsiz dərəcədə özünü xoşbəxt hiss edir.

Müstəqiliyyin bir ili tamam olmaşı Əlekber bəy Rəfibəyli 3 aprel 1919-cu ildə vəfat edir. Bu hadisə nəinki Gəncəlilər üçün eله bütün Azərbaycan üçün ümummilli itki he-

Elşad Miri:
"Quranda
sünnet yoxdur"

"Quranda sünnet yoxdur, lakin oğlan uşaqlını sünnet etdirməyən də yoxdur".

Adalet.az xəber verir ki, bu sözləri ilahiyyatçı Elşad Miri deyib. O, daha bir "yoxdur"la sosial şəbəkələrdə etiraza səbəb olub.

"Quranda tərəvəh namazı olmamasına baxma-yaraq məscidlərimiz ramazan ayında dolub-düşür. Lakin fərz namazlarında isə məscidlərin boş qaldığına şahid oluruq. Bayram namazı da Quranda yoxdur.

Həmin ərəfədə də məscidlərdə yer olmur. Fərz namazlarında məscidlər yəne də boşdur.

Uşaqların sünnetiyle əlaqəli Quranda ne bir əmrə, ne də bir tövsiyəyə rast gəle bilerik. Lakin oğlan uşaqlını sünnet etdirməyən müsəlman da yoxdur. Xülasə, Quranın buyuruqlarının əvəzinə uydurulanları də bilib yerinə yetirdiyimi zi bilirikmi?

Doğrusu, Quranı başa düşərək oxumaq istəyen də azdır.

Qurandan 3 ayəni bilməyən insanlar bunları deyənləri hədəs inkarçısı hesab edir. Həqiqətənmi haqq-hesaba çəkilecəyimiz kitabın Quran olduğunu bilmirik? ("Zuxruf" surəsi, 43/44").

**Statistikaya
biraz da həqiqi
gözlə baxın**

Yeni statistika rəqəmlərinə baxın.

İlişdim bir rəqəm oldu. Ölkədə kişilər 49,8, qadınlar isə 50,2 faiz təşkil edir.

Yeni kişilerin sayı qadınlardan azdır.

Mən isə deyərdim ki, statistik rəqəmlərə biraz da həqiqi gözəl baxsaq, görərik ki, ölkədə təxmini 35 faiz kişi var.

Kəsdiyim 14 faizi hər gün tiktokda, kafelərdə, gecələr küçələrdə görürsünüz.

Onlar dövlətin qeydiyatında kişi kimi görünür-lər. Şəxsiyyət vesiqələndən kişi yazılıb.

Vəssalam...

Eminquey

Ömrünü rus işgalinin, erməni məkrinin, cəhalətin məhvində həsr edən vətən təəssübkeşi: Əlekber bəy Rəfibəyli

**Istiqlali təhsildə görən
POLİS RƏSİ**

sab olundu. Əlekber bəy Rəfibəylinin nəticəsi yazıçı Anar məqalələrinin bərində yazır ki, "Akademik R. Hüseynovun yazdığı "Rəfibəylilər" (Bakı, 1996) kitabının, inanmırıam, əvəzi olsun.

Cüntki böyük yanğıyla yazılıb. Oxuların stolüstü kitabıdır: "Unudulmaz şairə Nigar xanım Rəfibəylinin bu qeydləri 1983-cü ildə, "Azərbaycan" jurnalının, 7-ci nömrəsində (seh.116) öz əksini tapıb: "Babam Əlekber bəy böyük maarifpərvər və tərəqqipərvər bir şəxsiyyət idi, xalq içinde çox tanınan böyük nüfuzlu məlik bir ictimai xadim idi.

O, avamlıq, cəhalət və nadanlıqla müraciətə fədakar bir döyüşü kimi şəhərin işinə qarışır, xeyirxah və ədalət hərəkətlərilə xalqa kömək edirdi.

Bütün günü babamın yanına dəstə-dəstə adamlar gəlib-geder, tələbələr, müəllimlər, ziyanlılar ondan məsləhət alırlırlar. Atam səhərlər xəstəxanaya gedir, axşamlar isə çox vaxt onu xəstə üstüne aparır, yaxud xəstələri yanına götürürdilər.

Səttarxana silah-sursat yardımına təşkilatçılıq edən inqilab ruhu soydaşımız

Erməni və rusların ölkədəki həyəsiz, düşməncəsinə fəaliyyəti Əlekber bəyi heç vaxt rahat buraxır.

Səlahiyətlərindən istifadə edərək çox vaxt bu kimi halların qarşısını almağa çalışırı, amma anlayırı ki, məsələ kökündən həll olunmalıdır, erməni-rus işğalı bitməsə azərbaycanlıları dinclik, əminamarlıq yoxdur. Ele bu səbəbdən də 1905-1911-ci illər İran inqilabı zamanı Səttar xan dəstələrinə silah və sursatla yardım göstərir.

Birinci dünya müharibəsi zamanı rus komandanlığı zəifləyən Rusiya ordusunun say tərkibini artırmaq məqsədilə azərbaycanlılarından da əsger götürürəyi və onları Türkiyəyə qarşı döyüşlərə cəlb etməyi qərara almışdır.

Bu planın baş tutmasına mane olmaq üçün Xəlil bəy Xasməmmədov, İsmayılov xan Ziyadənov və Əlekber bəy Rəfibəylidən ibarət nümayəndə heyəti Tiflisdə Qafqaz general-qubernatoru ilə danışıqlar aparırlar. Nəticədə, Qafqaz türklərinin orduya məcburi qaydada deyil, könüllü cəlb edilməsi qərara alınır. Fevral inqilabından sonra Əlekber bəy Rəfibəyli Gəncə

Cümhuriyyətinin görkəmli xadimləri onu "Azərbaycanın namusu vətəndaşı" (Nəsib bəy Yusifbəyli), "Gəncənin ən yaxşı vətəndaşı", Azərbaycanın milli ideallarının təəssübkeşi" (Məhəmməd Əmin Rəsulzadə), "Bütün həyatı boyu millətinin maraqlarının müdafiəsi naminə fədakarlıqla çalışmış Azərbaycanın nəhəng ictimai xadimi" (Şəfi bəy Rüstəmbəyli) kimi qiymətləndirilir.

Ölümündən sonra Gəncə şəhər idarəsi onun xatirəsinin ebədiləşdirilməsi üçün 7 maddədən ibarət qərar qəbul etse də, lakin bolşevik işğalı bu qərərin yerine yetirilməsinə imkan vermır.

**Son olaraq: Gəncə xanlığının
məşhur simaları olan Rəfibəylilər
haqqında geniş məlumat almaq is-
təsəniz, mənim növbəti yazımı izlə-
yin! Orda biləcəksiniz ki, Əlekber
bəy Rəfibəylilərin Azərbaycana xit-
met məfkurəsinin davamçısı olan
oğlu Xudadat bəy Rəfibəyli kimdir?
Onun və ailəsinin başına bu yolda
hansı işlər, faciələr gəlib. Rus-er-
məni qanıçıləri Rəfibəylər nəslinə
hansı əziyyətləri, zülmələri yaşa-
dib! Izleyin!**

Əntiqə Rəsəd

(Məqalədəki bəzi faktlar
Vikipediyanın götürüllü)

Gəncə elinin başbilənləri, bəyləri, təəbəliyindəki əhalini idarə etmək üçün "köhnə qamçı üsulu" ilə deyil, onların məhəbbətini ehtiramını qazanmaq üçün yeniliklər axtarmağa, aramağa çalışırlırlar. Bu Cavad xandan gəlmə bir ənənə idi.

Beləki, Gəncənin tanınmış simalarından olan Kərbələyi Həsən Rəfibəyli övladlarına təhsil vermək, onların məhəbbətini ehtiramını qazanmaq üçün yeniliklər axtarmağa, aramağa çalışırlırlar. Bu Cavad xandan gəlmə bir ənənə idi.

(Kərbələyi Həsənin diğər oğlu Hadi bəy haqqında da size məlumat verəcəyik) Proqimnaziya bitirən və, ilk təhsilini rusca alan Əlekber bəy daha sonra Peterburqda kənd təsərrüfatı üzrə təhsil alır, yenidən Gəncəyə qaydır.

Bu o dövrlər idki, çar Rusiyası Azərbaycana caynağını keçirmişdi.

Hətta Qafqaz və Zaqafqaziya diyarının idarəsinin dəyişdirilməsi haqqında 1867-ci il 9 dekabr tarixli çar fərmanı əsasında Yelizavetpol quberniyası yaradılmışdı. Quberniyalara, hərbi və güç strukturlarına rusları yerləşdirmişdi.

Rus dilini bilməyən yerli əhali bundan çox əziyyət çekir, bəzən həyatı, gələcəyi qaralırı. Ali təhsil görmüs, gözü açılmış, ətrafında dönen siyasi durumu, işgali anlayan gənc Əlekber, rus əməkçi kollarının yuxarıdan aşağı baxlığı, nifret etdikləri azərbaycanlılara daha başqa cür xidmət göstərməyi qarşısına məqsəd qoyur.

Beləki, o, 1870-ci ildən 1896-ci il avqustun 10-dək polis sisteminde

Əbülfət MƏDƏTOĞLU
madatoglu@mail.ru

QƏLBİ TORPAQLA SƏSLƏŞƏN ŞAIR

Bu bir həqiqətdir ki, sözə, şeirə könlər verən ruh adamları ölümsüzlüyü haqq edirlər. Onların yaşayan sözü özlərini də yaşıdır və beləcə ölümsüzlük qazanan bu insanlar seçilənlərdən olurlar. Önce Allahan seçdikləri, sonra da oxucunun. Bax bu mənada üzü geriye, 99 il bundan öncəyə boylananda bu zaman kəsiyində minlərlə, milyonlara adamın doğulub olması faktını təsdiq etmiş olur. Amma bu minlərin, milyonların içinde cismən torpaqlaşmış ruhen yaşayanları da var. Onlardan biri də Azərbaycan ədəbiyyatı tarixində izi, sözü olan Adil Babayevdir...

Bəli, həla orta məktəb illərindən tanmışam bu insani. Daha doğrusu, sözlərinə yazılmış mahnilardan Adil Babayev adlı bir şairin, bir dramaturqun yaşadığını, millətinə aid olduğunu bilmışam. Və özüm də sözə meyli olduğunu sonra sözün işığında kitablarını əldə etmişəm, şeirlərini oxumuşam. Xüsusi- lə onun sonetləri həmişə məni özüne çəkibdir. Bu yiğcam şeirlərdə Adil Babayev mənim üçün həm şair, həm rəssam, həm də indiki bacış bucağımdan desəm, operator kimi görünüb. Çünkü o, sonetlərdə sözü rəsm kimi çəkib. O, rəsmi də operator kimi ləntə köçürüb göstərib mənə. Bu üç məqamın har biri ayrı-ayrılıqda istədəd nümunəsidir, peşəkarlıq göstəricisidir. Görürən, Allah Adil Babayevi seçdiyi insanlardan etdiyi üçün onu belə şərəfləndirib- üç qabiliyyəti ona bir anda veribdi! Təbii ki, bu mənim fikrimdi, mənim mülahizəmdim. Və mən də bu fikrə, bu mülahizəyə-nun öz söz dünyasından baxaraq, o dünyaya istinad edərək gəlib çıxmışam.

Adil Babayev yazır ki:

*Əbədi tərk edəndə bu işqli hayatı,
Fikrimizin vüsəti, eşqimizin qanadı
Sözün varlığı ilə görünsün bu dünyada.*

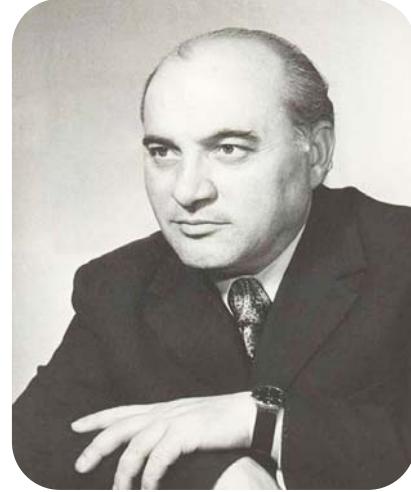
Bu sonetdə demek olar ki, hər şey var. İnsanın olumdan ölümə gəlməsi, buişqli dünyani tərk etməsi. Ammabəs, qalan izlər? Bax elə qalanlar da fikrimiz, əməlimiz, eşqimiz və nəhayət, onların haduğun sözündür. Bu söz bizi, indiki məqamda isə Adil Babayevi yaşadan sözdür!

Şair yaşadığı dünyadan hər üzü-nü görməyə, hər üzündən işqli nə isə götürüb onun təravətini, odunu, gözəlliyyini və eyiblərini öz sözünə büküb oxucuya təqdim edir. Amma buelə-bələ təqdimat deyil, düşün-dürüt və nəticə çıxarılmasını tə-ləb edən təqdimatdır. Bu sonetin ifadə etdiyi mənaya, məqama diqqət yetirək. Şair yazır ki:

*Qalsayıdı indiyəcən ilk od tapan insan
Baxıb geniş alemə odların arasından
Yəqin həm sevinərdi, həm xəcalət çekərdi.*

Əger diqqət yetirsəniz burdaodu ilk tapan insanın simasında bütün insanların oda münasibəti ifadə olunub. Çünkü o od insanın yaşamasına zəruri olan bir vasitədir.

Amma insan odu həm də yaşıdır-lığından cəhennəmə çevirmək üçün dəsistifadə edir. Özünün isindiyi ilə başqalarını yandırıb-yaxır. Məhz bu mənada da şairin dediyi həmin o ilkin nüansortaya çıxır: insan və od! O həm isidir, həm də yandırır. İkisini də idarə edən isə in-sandi. Bax elə oxucunu düşündürəndə, baxışlarının formallaşmasına kömək edəndə şairin sadə, amma qətiyyətli məntiqidi. Şair Adil Babayev öz yaradıcılığında demək olar-

ki, mövzu məhdudiyyətini hiss et-məmişdi. O ister əmək adamından, ister təbiətdən, ister sevgidən, is-terse də adı biruşaq təbəssümündən də şeir yazanda özü kimi yazar. Öz səmimiyyətini, öz duyularını or-taya qoyub.

Təsəvvür edin ki, hər bir vali-deyn, hər bir insan birmənalı şəkil-də olumun ölümlə başa çatacağını bilir. Amma hər kəs ölümdən sonra övladlarına nə qoyub gedəcəyini düşünmür. Adil Babayev isə yazır:

*Heyrətə salmasın sizi sözlərim,
O gün gələ bilər, lap bu gün, sabah.
Solmasın qızımın qara gözləri,
Oğluma düşməsin təliyim günah.*

Görün nə qədər sadə, səmimi etirafı bu, istəkdi bu. Əslində Adil Babayev kimi insanların hamısı bu əxlaqla, bu düşüncəyle baxıblar cəmiyyətə, zamana. İstəməyiblər ki, özlərindən sonra övladları onları günahlarının acısını, xəcalətinin çəksinlər. Şükürələr olsun ki, Adil Babayev kimi insanlar düşündüklərini özlərindən çox-çox uzaqtuta biliblər. Yəni onların nə övlad üçün, nə millət üçün "üz qaraları" qalma-yıb.

Belə olan halda Adil Babayevin sevgilisinə, eləcə dəoxucusuna üz tutub bu misraları söyleməsi həm səmimiyyətini, həm də inandırıcıdır.

*Biz nəyik, sevgilim? Bir can, bir ürək,
Sevgicim də sənsən, nisgilim dəsən.
Qəlbim illər boyu həsrat çəkərək
Tək səni seçibdi qızlar içində.*

Çox səmimi, çox duyğusal bir poetik nümunə. Elə bu misraların işığında dünyadan en gözəl qızına da Məcnun sevgisin etiraf etmək olar. Çünkü o misralardakı ruhun mayası paklıq və bir də sevgiye inamdi. Məhz həmin müstəvida da-

yanıb başqa bir şeirə üz tutanda düşüncələrimdə yanılmadığımı bir daha əmin oluram. Şair yazır ki:

*Getdin, elə bildin unutдум səni,
Küsdün, elə bildin etibarsızam.
Eşqimin bu həzin xatirəsini
Gərək ahım ilə qəlbimə yazam.*

Təbii ki, bu cür sevgisi, bucür səmimiyyəti olan şairin həsrəti də, çəkdiyi ah da səmimiyyəti. Ona görə ki, hər şey Tanrıdan gelir. Tanrıdan gelən isə aşiqin, bu yerde isə şairin həmilham mənbəyinə çevrilir, həm də səmimişçilərinə.

Bəli, şair Adil Babayev özünün bütün yaradıcılığı boyu sözün qayğısına elə qalıb, sözdən elə istifadə edib ki, oxucu onu axtarıb, söz oxucudan qaçmayıb. Bunu Adil Babayevin bütün yaradıcılığı boyu izləmək mümkündü. Hətta şair yazanda ki:

*Bir gün insanlara biganə olsam,
Bir gün qayğılardan kənardə qalsam,
Bir canlı meyidə dönmüşəm demək.*

Düşünürəm ki, bu bəndin özündə mənim dediklərim, daha doğrusu, Adil Babayevin yaradıcılığından çıxardığım nəticə özünü təsdiq edir. Deməli, şair sözü oxucu sözüne çevriləmək haqqını qazanır.

Yanvarın 27-də dünyaya gəlib Adil Babayev. 1925-ci ildə Naxçıvanda doğulan Adil Babayevin 99 yaşı tamam olur. Mən qəsdən bu xatırlamaya üz tuturam. Demək istəyirəm ki, Naxçıvanda doğulan şairin ilk yaradıcılıq nümunələri Tbilisidə oxuduğu iki illi insanın bir şəxsiyyət kimi də bütövlüyünü xüsusi vurğulayıblar. Mənə onu şəx-sən tanımaq nəsib olmasa da, oxu-duqlarından gəldiyim qənaət budur ki, Adil Babayev özünün bütün yaradıcılığını ədəbiyyatımızın, sözümüzün xidmətinə veribdir. İstə etdiyi tərcümə əsərlərində, ister dramaturgiya sahəsində onun yeri, sözü olubdur. Buradaca onu da vurğulayıb ki, Adil Babayevin la-yıqli varisi olan, Azərbaycanın ədəbi ictimaiyyəti tərəfindən sayıl-sevilən, dəyərli aydınımız Etibar Babayevin bir canlı nümunə kimini göstərdiyi xidmətlər Adil Babayevə məni bir köynək də yaxınlaşdırıb. Həm bu ailə bağlılığından şairi bir az da dərindən tanımaq imkanı qazanmışam. Ona görə də ədəbiyyatımızın cəfəkeşlərindən olan Adil Babayev 99 yaşından işığında ruhu bə-qarışında baş əyməkə onun söz ömürlü olacağına inamımı məhz öz misraları ilə ifadə edirəm:

*İnsanla torpağın qəlbini səsləşir,
Torpaq insan ilə müqəddəsləşir.
Torpaq insan varsa dönür Vətənə!*

Bəli, şairimiz haqlı deyir, həqiqətən boş səhralar heç də Vətən olmur, o zamana qədər ki, ora insan ayağı deyir. Sözdə o vaxt urvatlı olur ki, onu xırıdarı şeirə çevirir. Bu torpağın şeir ustalarından biri də unudulmaz Adil Babayevdir. Ruhu şad olsun!

O hadisədən tam da 17 il ödüb. (2007, 19 yanvar) Türkiyədə nəşr olunan ermənidilli "Aqos" qəzeti-nin baş redaktoru Hrant Dinkin qətlini deyirəm. Amma bu güne qədər Hrant Dink məsəlesi Türkiyədə aktuallığını itirməyib.

Adalet.az xəber verir ki, Hrant Dinkin xatirəsinə həsr olunmuş tədbir keçiriləcək. Bu barədə Türkiye mətbuatı məlumat yayıb.

Tədbir Dinkin qətlə yetirildiyi gün, yanvarın 19-da "Aqos"un keçmiş redaksiya binasının qarşısında baş tutacaq.

Bildiyiniz kimi, bu türk düşməni olan erməni baş redaktor türklər qarşısı yağırdığı nifrətə görə, daha dəqiq, dilinin ubatından türk genci Ogün Samast tərəfindən güllələnərək qətlə yetirildi.

Təsəvvür edin ki, ermənilər Hrant Dink məsələsində o qədər six birleşiblər ki, həttə Ogün Samast 16 il 10 ay cəzasını çəkib azadlığa çıxsı da onu yenidən məhkəməyə çıxarırlar.

Ogün Samast dekabrın 26-da yenidən hakim qarşısına çıxarılib və o "Silahlı terror təşkilatına üzv olmaq, onun adına cinayət törətmək" (FETÖ- red.) ittihamı ilə 7 il 6 aydan 12 ilə qədər həbs edilməsi tələb edilir. O daha

**Emənilərin qətl etdiyi 33 diplomat
bir Hrant Dink qədər olmadı?**
"Hepimiz erməniyiz" in "aci bağırsaq"ı

evvel şerti azadlığa buraxılsa da, ona qarşı yeni ittihəm irəli sürürlüb.

19 yanvar 2007-ci ildə Türkiyəni saran, bu ölkədə yaşıyan ermənilərin və digər ermənipərst qüvvələrinin "Hepimiz Ermeniyiz, hepimiz Hrant" nümayişləri yəqin ki, çoxunuzun yadındadır.

Ermənilər 1967-ci ildən bu güne qədər saxta soyqırımlı iddiaları ile Türkiyeni yetəri qədər çətin duruma salmağı bacarıb. Dünyanın 100-dən çox ölkəsi artıq rəsmi şəkildə saxta soyqırımı tanıldıqını və türkler tərəfindən ermənilərin "soyqırım" a məruz qalma iddialarını dəstəklədiyini bəyan ediblər. Amma təessüf ki, Türkiyə bunun müqabilində ərazisində yaşayan bir erməni haqqında bir ölçü götürməyib.

Heç olmazsa Türkiyədə yaşayan ermənilər bu prosesin saxta olduğunu təsdiq edən bir kağıza qol da çəkməyiblər. Yeri gelmişkən, Xatırdaqə ki, erməni terror təşkilatlarının 1970-ci ildən indiyədək xaricde yaşayan türklər qarşısı törətdikləri terror aktları nəticəsində 33-i diplomat və onların ailə üzvləri olmaqla, ümumilikdə 58 Türkiyə vətəndaşını qətlə yetirilib.

Bu cinayətləri tərədən erməni terrorçularının bəziləri tapılmayıb. Qanlı cinayətlər törətdiklərinə görə həbs olunanların bir qismi isə ikili standartlar çerçivəsində qanunsuz olaraq, əsaslandırılmış şəkildə azadlığa buraxılıb.

Həmin terrorçulardan əksəriyyəti Ermənistən dövləti tərəfindən qəhrəmanlaşdırılıb. İşgalçi niyyətli ölkədə həmin terrorçulara abidə ucaldılıb. Görəsən, Ermənistən dövləti niyə qatil erməniləri məhkəmə qarşısına çıxardıb onları ittihəm etmədi? Yaxud da niyə qətlə yetirilən 33 diplomatın məsəlesi də Hrant Dinkin məsəlesi kii uzanmadı? Onların xatirəsi də eñ azı Hrant Dinkin xatirəsi ki mi hər il yad edilmişdi?

Son olaraq : Erməni xisletli baş redaktorun ölüm səbəblərindən biri: 2004-cü ildə "Aqos" qəzetində dərə etdiyi "Sabiha Hatunun sırrı" məqəlesində Livan və Ermənistən mənbələrinə istinadən Atatürkün mənəvi qızı, Türkiyənin ilk qadın hərbi pilotu, bosnak kökenli Sabiha Gökçenin guya erməni əsilli Hatun Sebilciyan olması, "1915-ci il hadisələrindən sonra yetimxanaya düşməsi və buradan övladlığı götürülməsi" iddiasını təbliğ etmiş və bu gün də səngiməyen mübahisələrə səbəb olmuşdu. Bir müddət sonra isə H.Dink erməni diasporası ilə bağlı məqalələrindən birində bele bir sərt ifadə işlətmişdi.

Və "Türkdən boşaldılacaq o zəhərlə qanın yerini dolduracaq təmiz qan erməninin Ermənistənla qura-cağı damarlarda axır" deməsi türkün də türklüyün də alçıldılması idi. Bu alçaltma isə cavabsız qalmamalı idi.

Əntiqə Rəsəd

Fazil Sənən

1975-ci ildə işlədiyimiz məktəbdən müəllim yoldaşlardan Babayev Kamili, Cavadov Asifi (həzirdə baş müşavir vəzifəsində çalışır) və məni Bakı şəhərində bir aylıq təkmilləşmə kursuna göndərdilər. Bir çox qayğılardan əzaq üç nəfər gənc müəllim boş vaxtlarında şəhərin maraqlı yerlərini gəzir, sonda isə "İnturist" mehmanxanasının restoranında axşam yeməyimizi yeyib yataqxana ya qayıdırıq.

Bələ gecələrin birində yene "inturist" mehmanxanasının restoranına gedəsi olduq. Nədənse həmin gecə əvvəlki gecələrdən fərqli olaraq qulaqbatarıcı musiqi alətlərinin və müğənninin qulaq gicişidən səsi eşidilmirdi. Restoranda xoşagələn bir sakitlik Hökm süründü. Gələnlər yeməyini yeyib səhəbələrini edirdilər.

Yemək sifariş veririk. Qədəhələrin sayının artması nəticəsində tedricən əhval-ruhiyyəmiz durulmağa başlayır. Səhəbə esnasında restorana göz gəzdirirəm. Bəzim stoldan bir az kənarda ayaq üstdə dayanmış ortaboylu bir nəfər diqqətimi çəkir. Ayaqüstə dayanan adamın durusundan və hərəketlərindən hiss olunur ki, sağlıq deyir. Təsadüfən həmin adam ətrafa nəzər yetirir. Bu zaman sıfətini görüb sevincə yoldaşlarımı "Bir baxın, Süleyman Rüstəmdir" deyirəm.

Asif "Nə boş-boş danışırsan, Süleyman Rüstəm burda nə gezi?" deyərək menim sözlərimə rişxəndlə gülür. Kamil də Asifin fikrini dəstək verir. Yoldaşlarımı bir söz deməyərək yenidən həmin adamı diqqətdə saxlayram ve özlüyümde fikirləşərəm ki, nə ola bir də həmin adam ətrafına tekrar boylna, sıfətini görə biləm. Bu zaman təsadüfən həmin adam yenidən ətrafına çönbə xanda sıfətini görürəm və orta məktəb dərsliklərindəki şəkil gözümənən canlanır. Oxsarıqları müqayisə edib fikrimi qətiləşdirərək təkrar üzümü yoldaşlarımı tutaraq: "Siz mənim sözümü qəribəciliye salmayıñ. Bu adam, baxışlarımla işarə edərək, qətiyyətə deyirəm, Süleyman Rüstəmdir" fikrimdə israr edirəm.

Asif dolu qədəhi götürərək rişxəndlə güle-güle "Götür araqını iç. Yox bir Süleyman Rüstəm "İnturist"ə gəlibki nə var, nə var Fazıl Jdanovdan (indiki Beyləqan) gəlib mənimle görüşəcək. Ayıbdı. Heç harda demə ki, Süleyman Rüstəmi "İnturist"də görmüşəm. Sənə gülərlər. Müəllim adamsan.

Məktəbdə eşidib bilən olar, müəllim yoldaşlar sənin bu hərəkətinə bir dəstən bağlayarlar", - deyib sözünü tamama yetirməmiş Kamil

BAŞ TUTMAYAN GÖRÜŞ

"Asif, düz deyir. Sən ölü Asif çatan kimi məktəbdə hamiya deyəcək... sonrasını özün bilirsən də, daha nə deyiy" - gülərək üzümə baxdı.

Kamil düz deyirdi. Asiflə orta məktəbdə bir sinifde oxumuşduq. Eyni ali məktəbin müxtəlif fakültələrində oxusaq da yoldaşlığımız davam edirdi. Sonra da təsadüfən iş elə getirdi ki, eyni məktəbdə işləməli olduq. Asifin xasiyyətinə bələdçiyyim olduğu üçün, bilirdim ki, adı bəi əhvalatdan yaxşı bir laqlığı düzəltməyi məharətə bacarı. Ona görə de Asifa ip ucu verməmək üçün geri çəkilmək olmazdı.

Götürün görək, qədəhələr soyudu, - deyən Kamilin təklifi ilə qədəhələri qaldırdı.

- Yaxşı, siz mənimlə razılaşmır-sınız. Mərc gələk, kim uduzsa stolun hesabını o adam ödəsin, - dedim.

Asif tez dilləndi: "Mən razi".

Kamil isə "Əger merci Fazıl udası, səhərki stolun hesabı da mənlikdi." - dedi.

Məsələni daha da dəqiqləşdirəm üçün dedim: "Mən uduzsam bu gecəki stolun hesabı mənlikdi. Əger siz uduzsanız bu gecəki stolun hesabı Asiflik, səhər axşamki stolun hesabı isə Kamillikdir. Düzümüz izah etdim. Daha sonra deməyin içmişdik, mən elə söz deməmişəm, nə bilmən olmasın".

Hər ikisi bir ağızdan: "Biz razi", söyledilər.

Mən ayağa qalxb həmin stola yaxınlaşmağa basladım. Həmin adam yenə ayaq üstdə elində qədəh sağlıq deyirdi. Qarşısında dayanaraq "Bağışlayın, sizdən bir söz soruşum" - dedim.

Müsahibim sözünü yarımcıq kəsərək "Buyurun" dedi.

- Siz Xalq şairi Süleyman Rüstəm deyilsinizsiniz?

- Bəli, Süleyman Rüstəməm.

- Nə gözəl təsadüf, - deyərək şairi qucaqlayıb öpdüm və "Bağışlayın sözünüyü yarımcıq kəsdim", - deyib yoldaşlarımın yanına qayıdım. Yarışda qalib gəlmış idmançı edası ilə yoldaşlarımı "Gördüñüz", deyib stolun arxasına keçdim.

- Gördük. Halaldi sənə. Sən düz deyirsənmiş. Biz ududzuq. Asiflə Kamil güldülər.

Kamil mənə işarə edərək "Fikir ver, o stolda bir nəfər yanında adıma səni göstərərək nəsə deyir" - dedi.

Ofisiantı çağırıldığım. Ofisiant cavan bir oğlan idi. Kursa geləndən her axşam burda yemək yediyimiz üçün ofisiantla münasibətim yaranmışdı. O vaxtlar "İnturist" mehmanxanasının restoranına yolu düşənlər (burada qiymətlər yüksək olduğundan çoxları bu restoranda yemək yemək üçün həvəs göstərmirdi) bilirlər ki, orada yemək yemək üçün gündüzən stol sıfariş verəməli idin. Çünkü axşam boş yer tapmaq çox müşkül məsələ idi. Biz də ofisiantla tanışlıq zamanı öyrənmisdik ki, bu cavan oğlan Ağdamdır. Ali məktəbdə oxuyur və axşamlar da

restoranda ofisiant işləyir. Yaşadığımız rayonlara görə bize yerli deyib xərimizi isteyirdi və hər axşam bizim üçün boş stul saxlayırdı.

Ofisiant bizim stola yaxınlaşaraq "Eşidirəm. Nə buyurursunuz?" dedi.

- O stola bir konyak apar.

- Burada konyak çox bahadır, - deyən ofisiant canıyanımcılıqla üzümə baxdı.

- Bahə olsun də, pulunnan deyil?

- Sözsüz ki, pulunnandır. Mən sizə görə dedim. Ofisiant mehbəban təbəssümüle üzümə baxdı.

- Hörmətinizə görə çox sağ olun. Xalq şairi üçün bir konyakin S.Vurğunlu da yaxın dost olub.

- Gördüyüňüz bu yoldaşlarla Avetik İshakyanın anadan olmasına 100 illiyi ilə əlaqədar televiziyyada çıxış edib, sonra da bura gəlmişik, - deyən şair - "Stul gətirib bizimla əyləşin", - söylədi. Hər üçümüz məclisə qatıldıq.

Götürün qədəhələri bugünkü şəhərin, sonətin qədrini bilən və ona dəyər veren Azərbaycan gəncliyinin sağlığını, - deyən şair əlindeki qədəhə fəxərtələr bir sevincə yuxarı qaldırdı. Vladimir Abramyan üzünü bize tutaraq "Bağışlayın, sizdən bir söz soruşum" - dedi.

Buyurun: - dedi Asif.

- Siz dediniz ki, Jdanov rayonunun Təzəkənd kəndindənsiniz. Kolxozen adı nədi?

- Görünür bize inanmadınız. S.Şaumyan adına kolxozdanıq. - Asif bir az kinaya qarışq səsin tonunu qaldırdı

- Ha, lap yaxşı. Bir adam de səm taniyarsınız?

- Kimdi? Asif rişxəndlə güldü.

- Aşot Vanyan.

- Hə tanıyırıq. Vanyan Aşot Əmircan oğlu. Bəzim kolxozdə sədr işləyib. İndi eşitdiyimizə görə "Qırmızı bazar" sovxoza direktorudur. Asifin cavabına mən də dəstək verdim. Bəzim cavabımızdan sonra hiss etdik ki, Vladimir Abramyanın həm kefi açıldı, həm də bize isti münasibət göstərməye başladı.

Şairle səhəbə zamanı yaradılığında daha çox diqqət çekən cənub mövzulu şeirlərinə və Şəhriyarlara olan dostluğunə toxunduq.

Süleyman müəllim Şəhriyarin "Heydər babaya salam" poemasından bir neçə bənd əzber söylədi və "Şəhriyar böyük şairdi" - dedi.

Süleyman müəllim sizdən bir xahiş etsəm oları?

- Buyurun müəllim.

- Biz sizin vaxtılı yazdığını

"Yaxşı yoldaş" poemasında təsvir etdiyiniz həmin bərli-bərəkətlə torpaqdandıq. Sizi həmin torpağı qonaq çağırırsaq gələ bilərsiniz?

- Gələrəm. Cavan vaxtı gördüyünlər yeri bu yoldaş da "İngilis dili" müəllimidir. Hər üçümüz Jdanov (indiki Beyləqan) rayonunun Təzəkənd kənd orta məktəbində müəllim işləyir. Üçümüzü də bir aylıq təkmilləşmə kursuna göndəriblər, söylədim. Hər üçümüz tanışlıq üçün məmən olduğumuzu söylədik.

Süleyman müəllim bizimlə olan səhəbə rusca stulda əyləşənlərə tərcümə edirdi.

Şair əyləşənlərə (texminən 6-7 nəfərə yaxın adam olardı) eli ile işarə edərək bize təqdim etdi. Yəzici Samvel Orqoryan "Qrakan Azərbaycan" jurnalının baş redaktoru, Hafiz Əli, Vladimir Abramyan genç şairler, çox təessüf ki, başqa adamların adlarını unutsam da, iki nəfər

xarici ölkədən gelmiş qonaq qadının məclisə istirak etdiyini xatırlayıram. Şair sonda üzünü bize tutaraq soruşdu.

- Erməni şairi Avetik İshakyanı taniyarsınız?

- Bəli, tanıyırıq. Ermənistanda Sovet hakimiyyəti qurulanda Fransaya mühacirət edib. Sonralar yenidən Ermənistana qayıdır. Yaradıcılığı ilə tanışq. Xalq şairi S. Vurğunlu da yaxın dost olub.

- Gördüyüňüz bu yoldaşlarla Avetik İshakyanın anadan olmasına 100 illiyi ilə əlaqədar televiziyyada çıxış edib, sonra da bura gəlmişik, - deyən şair - "Stul gətirib bizimla əyləşin", - söylədi. Hər üçümüz məclisə qatıldıq.

Götürün qədəhələri bugünkü şəhərin, sonətin qədrini bilən və ona dəyər veren Azərbaycan gəncliyinin sağlığını, - deyən şair əlindeki qədəhə fəxərtələr bir sevincə yuxarı qaldırdı. Vladimir Abramyan üzünü bize tutaraq "Bağışlayın, sizdən bir söz soruşum" - dedi.

Buyurun: - dedi Asif.

- Siz dediniz ki, Jdanov rayonunun Təzəkənd kəndindənsiniz?

- Görünür bize inanmadınız. S.Şaumyan adına kolxozdanıq. - Asif bir az kinaya qarışq səsin tonunu qaldırdı

- Ha, lap yaxşı. Bir adam de səm taniyarsınız?

- Kimdi? Asif rişxəndlə güldü.

- Aşot Vanyan.

- Hə tanıyırıq. Vanyan Aşot Əmircan oğlu. Bəzim kolxozdə sədr işləyib. İndi eşitdiyimizə görə "Qırmızı bazar" sovxoza direktorudur. Asifin cavabına mən də dəstək verdim. Bəzim cavabımızdan sonra hiss etdik ki, Vladimir Abramyanın həm kefi açıldı, həm də bize isti münasibət göstərməye başladı.

Şairle səhəbə zamanı yaradılığında daha çox diqqət çekən cənub mövzulu şeirlərinə və Şəhriyarlara olan dostluğunə toxunduq.

Süleyman müəllim Şəhriyarin "Heydər babaya salam" poemasından bir neçə bənd əzber söylədi və "Şəhriyar böyük şairdi" - dedi.

Süleyman müəllim sizdən bir xahiş etsəm oları?

- Buyurun müəllim.

- Biz sizin vaxtılı yazdığını

"Yaxşı yoldaş" poemasında təsvir etdiyiniz həmin bərli-bərəkətlə torpaqdandıq. Sizi həmin torpağı qonaq çağırırsaq gələ bilərsiniz?

- Gələrəm. Cavan vaxtı gördüyünlər yeri bu yoldaş da "İngilis dili" müəllimidir. Hər üçümüz Jdanov (indiki Beyləqan) rayonunun Təzəkənd kənd orta məktəbində müəllim işləyir. Üçümüzü də bir aylıq təkmilləşmə kursuna göndəriblər, söylədim. Hər üçümüz tanışlıq üçün məmən olduğumuzu söylədik.

Süleyman müəllim bizimlə olan səhəbə rusça stulda əyləşənlərə tərcümə edirdi.

Şair əyləşənlərə (texminən 6-7 nəfərə yaxın adam olardı) eli ile işarə edərək bize təqdim etdi. Yəzici Samvel Orqoryan "Qrakan Azərbaycan" jurnalının baş redaktoru, Hafiz Əli, Vladimir Abramyan genç şairler, çox təessüf ki, başqa adamların adlarını unutsam da, iki nəfər

xarici ölkədən gelmiş qonaq qadının məclisə istirak etdiyini xatırlayıram. Şair sonda üzünü bize tutaraq soruşdu.

- Erməni şairi Avetik İshakyanı taniyarsınız?

- Bəli, tanıyırıq. Ermənistanda Sovet hakimiyyəti qurulanda Fransaya mühacirət edib. Sonralar yenidən Ermənistana qayıdır. Yaradıcılığı ilə tanışq. Xalq şairi S. Vurğunlu da yaxın dost olub.

- Gördüyüňüz bu yoldaşlarla Avetik İshakyanın anadan olmasına 100 illiyi ilə əlaqədar televiziyyada çıxış edib, sonra da bura gəlmişik, - deyən şair - "Stul gətirib bizimla əyləşin", - söylədi. Hər üçümüz məclisə qatıldıq.

Götürün qədəhələri bugünkü şəhərin, sonətin qədrini bilən və ona dəyər veren Azərbaycan gəncliyinin sağlığını, - deyən şair əlindeki qədəhə fəxərtələr bir sevincə yuxarı qaldırdı. Vladimir Abramyan üzünü bize tutaraq "Bağışlayın, sizdən bir söz soruşum" - dedi.

Buyurun: - dedi Asif.

- Siz dediniz ki, Jdanov rayonunun Təzəkənd kəndindənsiniz?

Barat Vüsal,
AYB-Qazax Filialının sədri, Əməkdar İncəsənət Xadimi

AĞ ADAMIN QAYITMASI

İşiq gəmiləri gələndə gizli gəlir. Hamının gözüne görünmür ki!

İsa Muğanna işiq gəmilərini hamidan çox gözləyirdi. Bir dəfə Ağstafadakı evindən məni ötürəndə gecənin girt yarışydı. Darvazanın küçəyə açılan qapısının yanında dayandı, göye boylandı, dedi:

-Bunlar harda qaldı belə? Niye gəlib çıxmışdır, görəsən?

"Kimi deyirsən?" deyəndə, "İşiq gəmilərini deyirəm dana!"-deyib mənimlə sağıllaşdı.

O, inandığı kimi mən də inanırdım (və inanıram!) İşiq gəmilərinin olduğunu, yer üzünə gəldiyinə.

Gəldi o gəmilərdən biri yenə də. İçindən bir işqli, üzü nurlu, gülərzülbür bir Kişiñin düşdürüyüñ öz gözlerimle gördüm. Tənədüm o saat, o idı, Səməd Seyidov idi!

Göylərə çox güman ki, yerlər üçün işiq yiğmağa gedibmiş.

Və əslində yerlərdə, xüsusən, Vətəni təmsil etdiyi bütün görüşlərdə çıxış edəndə özündən qabaq danışan göylərdən əzəx etdiyi, yiğib getirdiyi o işqədi, o enerjidi! Ona görə də harda çıxış etməsindən aslı olmayaq çıxışları təsirlidir, yüksək vətənpərvəlik ruhundadır, milli və bəşəri dəyərlərə xidmət edir.

Yenilməzdır, məglubedilməzdır! 44 günlük vətən müharibəsinin şəhidlərinin, qazılının səsi, sədası kimi! Çünkü adı işiq deyil, Saf Ağ işqədi! İ.Muğanna dediyi Saf Ağ İnsanın işqədi! Nadir işqədi! Kamil işqədi! Təkcə bizim millet, dövlət üçün yox, bütün bəşəriyyət üçün lazımlı olan işqədi! Bu işqədan əminəm ki, Səməd Vurğunda da olmuşdu. Neca ki, İ.Muğanna bu işqənin nəinki aşiqiydi, həm də daşıyıcısı və yaraşıgyidi!

Səməd Seyidov da məhz belə aşiq və işqədi.

Azərbaycanın böyük ziyalısı, içtimai xadimdir.

Deputatdı - seçiciliyə görə hər dəfə gələndə həmin Ağ işqəyla gəlir. Döyüşçüdü -beynəlxalq səviyyədə hər dəfə Av-

ropada bizi qarşı olan hücumları və çıxışları Ağ işqıyla -Həzərət Əlinin haça qılıncıyla doğrayıb tökü.

i. Muğanna işqə qardaş demişdi.

Mən də qardaşımızı-bəle bir Saf Ağ işqə -Saf Ağ adamı 60 illik yubileyi münasibəti ilə təbrik edirəm və ona həsr edtiyim şeiri də oxucuların və onu sevənlərin diqqətinə çatdırıram.

TRİBUNLAR

Biri şair oldu, o biri alim,
Amma her ikisi bir dərddə çıxdı.
Biri Strasburqda, biri Londanda
Danışanda eyni xisətdə çıxdı!

Qazaxlı üçündü Tribunalar,
Sanan nəhaq özün tribun sanar.
Yanamış, hər iki tribun, yanar,
Məsləkləri günəş qüdrətdə çıxdı!

Nə gözəl yurdaların var Azərbaycan,
Çox şükürlər! Qazax adlanan yurddan
Yarandığı zaman, çıxlığı zaman,
Elm də yarandı, sənət də çıxdı!

Tanrımlı! Qismətinə, payına qurban,
Xalqının adına, soyuna qurban!
Hər iki Səmədin boyuna qurban,
Çıxdı, sevincimiz son həddə çıxdı!

Her ikisi fəxr, qürurdu bizə,
Heç biri heç zaman gəlməsin gözə!
Hənsini axtarsaq, qənşərimizə
Çıxanda ən əvvəl sərhəddə çıxdı!

Nə vaxt ürək olur cahanda ürək?
Vətənə, torpağa qoyanda ürək!
Hər biri əlçatmaz ustاد, şagirdtək
Ha baxdilar, mələk surətdə çıxdı!

Namərdər! Siz kimsiz? Gözü götürməz!
Mən kiməm? Söz geldi -sözü ötürməz!
"İki Səməd çıxmaz!" deyirdiniz bəs,
Qazaxdan ikinci Səməd də çıxdı!

Ermənilər şər-şəbədə kampaniyasını davam etdirməkdə israrlıdır. Çünkü nə utanacaq üzürləri, nə də həyalanacaq abırları yoxdur. Yalanı da o qədər qabarıq şəkildə danışırlar ki, Qarabağın tarixini dəqiq bilən adam ilk cümlədən şaqqanaq çekib gülməsə yazını oxumağa davam edə bil-məz.

Erməni mediası yazar: "artsaxın Şuşi şəhərindəki (hahahaha) Müqəddəs Hovhannes Mkrtyi Kilsəsi xalqa daha çox Yaşıl kilsə kimi tanı-nır.

Kilsə bu adı almasına səbəb əvvəller yaşıl günbəzi olmasıdır. Kilsə 19-cu əsrin əvvəllerində tikilmiş, bir neçə dəfə bərpa edilmiş və təkmilləşdirilmişdir. 2020-ci ilin 44 günlük müharibəsinə qədər Müqəddəs Hovhannes kilsəsi təkcə artsax sahinkərinin deyil, həm də Artsaxa sefer edənlərin en sevdiyi yerlərindən biri olub. "Tarixi-Mədəni İrs Elmi Araşdırıcılar Mərkəzi"nin "Facebook" səhifəsində bildirilir ki, 2020-ci ilin noyabrında Azərbaycan silahlı qüvvələri tərəfindən Şuşının işgəlindən sonra Kanaç jam vandalizmə məruz qalan ilk abidələrdən biri olub.

"Artıq Azərbaycanın 15 noyabr 2020-ci il tarixli videolarda kilsə yarı dağılmış vəziyyətdə görünür. Qeyd edək ki, hərbi əməliyyatlar zamanı qəsdən hədəfə alınma nəticəsində zədələnmiş Şuşının Ghazancetsots kilsəsindən fərqli olaraq, bu müddət ərzində Yaşıl kilsə heç bir

Şuşadakı rus kilsəsinin öğrencilerinin "qabaqdangəlmışlıyi": Yaşıl günbəzli kilsə

ziyan görməyib. Bu 2020-ci ildə azərbaycanlı esgerinin foto ilə də səbüt olunur. Yayılmış fotoda kilsə görünürlər. Foto kilsənin ziyan görmədiyini, günbəzlerin də mövcud olduğunu təsdiqləyir.

Yaşıl günbəzli "Rus kilsəsi"

Yaşıl kilsənin gerçək tarixini bilmək istəyənlərə bildirək ki, şübhəllərin və qarabağlıların rus kilsəsi adlandırdığı bu kilsənin, ümumiyyətə, ermənilərlə heç bir əlaqəsi yoxdur. Neca ki, Artsaxın və Şuşının Qarabağ və Şuşa ilə tamamilə əlaqəsi yoxdu bu da eley. Şuşadakı ikinci rus pravoslav məbədi olan Müqəddəs İohan kilsəsidir.

Bildiyiniz kimi, bədnəm "Kürəkçay müqaviləsi"ndən və Qarabağ xanlığının Rus Carizminə təslim olur. sonra müstəqil xarici siyaset hüququndan məhrum edilir və çar xəzənesinə her il 8000 çervon bac verməyi öhdəsinə götürür. Müqaviləyə görə, Qarabağ xanı Qafqaz komandanlığının əmələrini yerinə yitirməli və mayor Lisanəvığın rehbərliyi altında 500 rus əsgərinin Şuşada galaya bitişik Xanbağı adlanan yer-

də yerləşdirməli idi. Ruslar Qarabağ yerləşdirildikdən sonra onlar üçün kilsə tikilməsi vacibləşir. Şuşada müxtəli yerləri özlərinə ibadət yeri seçsələrde nəhayət qərara gelir ki, kilsə tiksinər 1847-ci ildə tikirlər. Deməli, 1992-ci ildə ermənilər Şuşanı işgal edəndən sonra baş-

kilsəsi". Yəni, uzaq keçmiş deyil ki, fotolar olmasın, arxiv olmasın. Köhnə və hazırkı fotolara baxan bilir ki, gerçək söhbət nədir, uydurma tarix nədir...

Tarixçilər yazır ki, kilsənin tarixi fotolarından da görünür ki, bina günbəz formasında olub. "Tə-

mir" dən sonra günbəzdən əsər-əlamət qalmayıb:

Erməni mənbələri Qarabağda və Ermənistanda memarlıq quruluşuna görə tayı-bərabəri olmayan kilsənin bənzərsizliyini belə izah edirlər... Daha doğrusu, heç cür izah edə bil-mirlər.

Vikipediyanın erməni mənbələri-ne istinadən verdiyi məlumatə görə, kilsə 1847-ci ildə köhne taxta kilsə-

nin yerinde tikilib. Möcüzə baş vərib, yaxud erməni memarları necə ediblərse, taxta kilsədə mövcud erməni dilindəki yazılar yeni tikilmiş kilsənin divarlarında peydə olub. Erməni tarixçilərinə görə, "Xanaç jam" köhne, XVIII əsrin "Qarabağtsots" taxta kilsəsinin üzərində inşa olub.

Təsəvvür edirsiniz? Kilsənin adı fikir verin: Qarabağ ve tsots! Yəni bütün dünyaya car çədkiləri "Artsax" deyil, türk toponimi Qarabağ! "Artsaxtsots" deyil, "Qarabağtsots". Yeni daş kilsə isə Müqəddəs İohan kilsəsi adlanısa da, "Xanaç jam", yəni Yaşıl kilsəyə çevrilib.

İndi torpaq bizimdir, həm də yer-göy yaranandan bizimdir, ermənilərin deyil ki? Yox! "Rus kilsəsi" Azərbaycan Dövlətinə məxsus mədəni irs hesab olunur? Bəli! Azərbaycan ərazisində təhrif olmuş, təyinatı dəyişdirilmiş və yaxud təmirə ehtiyacı olan mədəni irsini bərpa etməkdə haqlıdır və onun dövlət olaraq borcudur.

İndi, bu məsələdə erməni-sancıladan, qarnına ağrı salan nədir, bax onu hələ də anlamaqda çətinlik çəkirəm!

Əntiqə Rəsəd

Əntiqə Kərimzadə

Qəşəm Nəcəfzadənin

"ustad dərsi"ndən bir gün

Bir külək də məndən əsdi... Həmin gün "sənin dərsin" idi. O qırmızı saçların üzümə tərsərsə baxırdı. Elə bil həmin qırmızı saçlar sonrakınak məhəbbətimdən xəbərdar idi. Şeirlər bir insan dünyasıdır deyirlər. Vallah düz deyirlər. Məsələn, o gün bir kitab almışdım. Kitabın "adi Qəşəm" idi. Kitabın üz qabığında kimi insanların içindən cəmi bircə adam qopub şeirə tərəf golirdi. Bir az dalğın idi. Saçındakı ağı dənərlər qara şəvaləri gizlədirdi, gözər dümə, sol əlində bir təzə vəzəq, təzə vəzəqda köhnə şeir, köhnə şeirdə yeni doğulmuş gənclik çağının piçtiləri var idi. Sağ əlini göyə qaldırdı ki, sözə biraz da yaxın olsun. Qapını sakitcə açıb otağa daxil olmayı hamının üzündə yumşaq təbəssüm yaratdı. Amma özü dalğın idi. Deyir, yolda bir qadın "Laçın, ay Laçın" deyib oğluñu çağırıldı. Özündən bixtiyar dedim ki, "mənim kimi balın olsun, ay vətan!". Birdən yadına düşdü ki, Sahil bağı tərəfdəyəm, Laçın isə uşağıñ adıdır. Nə isə irəli gəlib "uşaqlara salam" dedim. Elə onlar da mənim kimi "mühərabənin sonu"nu gözləyirdilər ki, öz yurdularına qayıtsınlar.

Saat 14:00 və mon Yazıçılar Birliyində gənc yazarlar üçün təşkil olunmuş "ustad dərsi"nə yetməliyim. Yenə gecikirəm. Deyirlər zaman anlayışında gec və ya tez sözü yoxdur. Nə olursa zamanında olur. Amma yox, axı mən gecikmişəm. Bəlkə 90-ci illərdə də Gəncədən Şuşaya gedəndə də gecikirdim. Heç fərqiñə varmadım ki... Həyat öyrətdi hər şeyin fərqiñə varlığı. Birdən elə darixaram ki, yoxlama olub hər şeyi yoxlamaq istəyirəm. Yoxluqlara da baş çəkirəm, nəsəxartıram. Tapa bilməyəndə özüm qalır bir kə-

Elektron Təhlükəsizlik Xidmətindən kiberdələduzlarla bağlı xəbərdarlıq

Kiberdələduzlar tərəfindən ani mesajlaşma tətbiqləri vasitəsilə vətəndaşlara qarşı dələduzluq həyata keçirilir.

Bu barədə Elektron Təhlükəsizlik Xidməti məlumat yayır.

Bələ ki, vətəndaşlara müxtəli tapşırıqları yerinə yetirərək qazanc əldə edilməsi və edilir.

Elektron Təhlükəsizlik Xidməti vətəndaşlara tanımadiqları şəxslərdən bu cür təkliflər gəldikdə diqqəti olmayı, şübhəli kecidilər vasitəsilə bank kartı və digər fərdi məlumatlarını qarşı tərəfə ötməməyi, hər hansı şirkət və ya qurum adından gelen iş təklifləri bağlı birbaşa şirkətin və qurumun özündən bu məlumatları dəqiqləşdirməyi tövsiyə edib.

ƏDALƏT •

19 yanvar 2024-cü il

Hər bir insan qismətinə düşən ömür payını yaşayır. Yaşanın ömrün yaddaşlarda necə iz qoyması, cəmiyyət tərəfindən yüksək dəyərləndirilməsi isə insanın özündən asılıdır. Bütün həyatı boyu ümumi məqsəd üçün çalışan, ömrün dövlətçiliyin daha da möhkəmləndirilməsi və inkişafına, elmə sərf edən adamların həyatda qoyduqları iz, açıqları ciğir, keçidi kləri şərəflə ömr yolu gələcək nəsilər üçün bir örnək olur. Öz alicənablılığı və təvazökarlığı ilə seçilən insan ki mi Hamlet Qurban oğlu Aslanov da hər kəsə örnək şəxsləndədir. Daxilən gözəl, mənəvi cəhətdən zəngin olan insanlar hörmət və ehtirama layiqdirlər.

Şərəfli ömr yolu- aqrar elmlər doktoru, professor Hamlet Qurbanəli oğlu Aslanov

Mənəvi zənginlik insanın ən ümde xasiyyətidir. Hamlet müəllim də mənəvi cəhətdən zəngin, daxilən xeyirxah insanlardan biridir. Bu da onun şəxsiyyətini, böyüküyünü müeyyənləşirməye imkan verir. Məhz buna görə də o ən temiz hiss və arzularıyla, əməllərləri tanınır, əsl insan kimi sevilir.

İctimai həyatın aparıcı qüvvəsi insandır. O insan ki, bir-birindən müyyəyen mənada tale müxtəlifiyi ilə fərqlənir. Zəhmətkeş, çöhrəsi daim təbəssüm işığına qərq olan nurlu şəxsiyyət, əsl ziyanı, dəyərli insan aqrar elmlər doktoru, professor Hamlet müəllim də öz zəkasını zamana uyğun əks etdirməyə müvəffəq olub. Onun ömrü, həyat və seqdiyi peşə yolu hər birimiz üçün sözün əsl mənasında bir örnəkdir.

Uşaqlığını qarlı-zirvəli, uca dağılı, zəngin, mavi səmali, bülər bulaqlı, güllü-çiçəklı, yaylaqlı qədim Oğuz eli-Qərbi Azərbaycanın Ağbabə mahalında keçirmiş Hamlet Qurbanəli oğlu Aslanov 1950-ci ildə ailesi ilə birləikdə Azərbaycana köçmüdü. O, 1955-ci ildə Bakı Hidromeliorasiya Texnikumu na daxil olmuş, 1959-cu ildə texnikumu fərqlənmə diplomu ilə bitirərək Azərbaycan Politexnik Institutunun Hidromeliorasiya fakultəsinin tələbəsi olmuşdur. O, institutun II kursundan təhsildəki müvəffəqiyətlərinə və icimai fəaliyyətinə görə Lenin Təqaüdünə layiq görülmüşdür. Azərbaycan Politexnik Institutunun Respublika Həmkarlar Təşkilatının tələbə rəhbərlərindən olan H.Aslanov 1963-cü ildə Respublika Həmkarlar Təşkilatının XI Qurultayının nümayəndəsi olmuşdur.

Həmin ildə o, Azərbaycan tələbə gənclərinin yeganə nümayəndəsi kimi Moskvada keçirilən SSRİ Həmkarlar İttifaqının XIII Qurultayıının nümayəndəsi seçilmiştir. Elmə olan sonsuz marağı hələ tələbəlik illərində H.Aslanov profesor S.H.Rüstəmovun rəhbərlik etdiyi respublikamızın yerli çaylarının hidrologiyasının, sonralar isə Azərbaycan SSR Nazirlər Soveti yanındakı Hidrometeoroloji Xidmət İdarəsinin Böyük ve Kiçik Qafqaz dağlarının Azərbaycan hissəsindəki çay yataqlarına sel hadisələrinə öyrənen ekspedisiyalarının iştirakçıı etmişdir.

1964-cü ildə AZPİ-ni fərqlənmə diplomu ilə bitirən H.Aslanov institutun "Hidromeliorasiya" fakultəsində müəllim saxlanılmışdır. Elmə olan marağının 1966-cı ildə onu "Mos-

kvaya Ümumittifaq Su Təchizat, Kanalizasiya, Hidrotexniki qurğular və Mühəndisi Hidrogeoloji" İnstitutunun aspiranturasına getmişdir. Aspiranturada apardığı tədqiqatlar onun böyük elmi fəaliyyətinin əsas istiqamətini müəyyənləşdirmişdir.

H.Q.Aslanov 1970-cı ildə dissertasiya işini müvəffəqiyyətlə müdafiə edərək texniki elmlər namizədi alimlik dərəcəsini almış, Azərbaycan Politexnik İnstitutunda pedaqoji fəaliyyətini davam etsirmişdir. 1975-ci ildə AZPİ-nin bazasında Azərbaycan İnşaat Mühəndisləri İnstitutu təşkil olunduqda, burada Hidromeliorasiya kafedrasında dosent vəzifəsini tutmuşdur. 70-ci illərdə o, təhsildəki pedaqoji fə-

AHA-sı səsvermə yolu ilə onu akademianın Sertifikat Şurasının qayıb üzvü seçmiş və "Peşkar Hidroloq" tituluna layiq görmüşdür. Həmin ili o, Beynəlxalq Ekoenergetika Akademiyasının üzvü seçilmişdir. 2005-ci ildə Ali Attestasiya Komissiyasının tərəfdən təsdiq edilmiş professor elmi adına layiq görülmüşdür.

2016-cı ildə alimin elmi-pedagoji fəaliyyəti "Avropa Nəşr Metbuat Evi" mükafat komissiyasının qərarı ilə yüksək qiymətləndirilmiş, o, ən yaxşı vətənpərvər tədqiqatçı "Qızıl medal"ı, və Fəxri fərmanı ilə təltif edilmişdir.

Kənd təsərrüfatı elmləri doktoru, Azərbaycan Memarlıq və İnşaat UniVersitetinin professoru,

mağı özünün həyat amalına çevirməyə çalışır. Hamlet Aslanovun adı geləndə istər-istərməz onu xəndan tanıyanların üzündə təbəssüm yaranır. Hər insan ömrü bir kitaba bənzəyir.

Bu kitab qalın, bər-bəzəkli kağızda, cilddə də ola bilər, adı kağızda da. Ancaq əsas məsələ, dəyər göstəricisi ömrü kitabının məzmunu ilə bağlıdır. Necə yaşamış? Ortada nələr var? Tarixə qovuşan illər hədər getnəyib ki?! Hamlet Aslanovun keçdiyi ömr yolu nəzər salarken bir daha əmin olurq ki, yaşadıği illər hədər getməyib. Çalışıldığı sahəyə bağılılığı, işini sevmək və məqsədlər namine irəliləmək fonunda qazanılan uğurlar isə onun həyatını

Yataqxanadakı yanğında məcburi köçkünlərinə ziyan dəyib?

Yanvarın 12-də Sumqayıt şəhəri, 22-ci məhəllədə yerləşən yataqxana binasında baş verən yanğında 11 məcburi köçkünlərinə ziyan dəyib.

Adət.az xəbər verir ki, bu barədə Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi (Qaçqinkom) məlumat yayıb. Qeyd olunub ki, yanğın barədə məlumat daxil olduğdan derhal sonra "Qaçqinkom"un aidiyyəti struktur bölməsinin rəhbər şəxsləri hadisə yerinə yollanıblar: "İllkin araşdırma nəticəsində 11 məcburi köçkünlərinə ziyan dəyib. Hazırda Dövlət Komitesinin rəhbərliyi hadisə yerindədir, siyahıyalınma aparılır. Müvafiq tədbirlər görülcək. Yanğın baş vermiş binada 35 ailə müvəqqəti məskunlaşmış". Məlumatda görə, yanğının başverme səbəbləri Fövqəladə Hallar Nazirliyi tərəfindən araşdırılır, dəyimiş ziyan müəyyənləşdirilir: "FHN-nin araşdırmasından sonra yenidən rey verilecek, onun əsasında müvafiq hüquqi addımlar atılacaq".

Şimali Koreya ilə Cənubi Koreya heç vaxt birləşməyəcək

Şimali Koreya lideri Kim Jong-un Cənubi Koreyani "dəyişməz baş düşmən" kimi təyin etmək üçün konstitusiyanın yenidən yazılması tələb etdi.

Şimali Koreya Mərkəzi Xəbər Agentliyinin (KCNA) məlumatına görə, Kim Ali Xalq Məclisinin (SPA) 10-cu sessiyasında Cənubi Koreya ilə münasibətləri dəyişdirildi. Kim Cənubi Koreya ilə barışq axtarmaqlarını və konstitusiyanın Seulu "dəyişməz baş düşmən" olaraq təyin etmək üçün yenidən yazılmalı olduğunu söylədi.

Kim Cənubi Koreya və ABŞ-ı hərbi təlimlər keçirmək və strateji varlıqları yerləşdirmək Kəorea yardımadasını mümkün müharibə zonasına çevirməkdə ittihəm edib və Cənubi Koreya ilə birləşməyə çalışmağın "müküm olmadığını" vurğulayıb.

Kim həmçinin "Şimalın yarısı, sülh yolu ilə birləşmə və böyük milli birlik" kimi ifadələrin konstitusiyadan çıxarılmasının lazım olduğunu bildirib və Pxyenanda iki ölkə arasında birləşməni təsvir edən abidənin sökülməsini tələb edib.

Şimali Koreyanın birtərəfli müharibəyə başlamaq isteyinini olmadığını, lakin müharibədən qaćmayacaqlarını ifadə edən Kim, "Koreyalararası münasibətlərin acı tarixində çıxarılan son nəticə odur ki, milli bərpə yolda birlikdə iştiriləyə bilmərik" - deyə vurğulayıb.

Şimali Koreyanın Ali Xalq Məclisi dünən Cənubi Koreya ilə əlaqələri idarə etmək vəzifəsi daşıyan əsas dövlət qurumları olan Sülh Məsləhətli Birlesmə Komitəsinin, Milli İqtisadi Əməkdaşlıq Bürosunu və Beynəlxalq Turizm Administrasiyasını işgətirdi.

Emin

Beynəlxalq Ekoenergetika Akademiyasının akademiki Hamlet Aslanov 10-dan ən çox dərslik, monoqradfiya və kitabçaların müəllifidir.

Saysız-hesabsız davamçıları ali məktəbdə 40 illik pedagoji fəaliyyəti nəticəsində yetişdirdiyi fələfə doktorları, magistrler və mühəndisler, mütəxəssislər hazırlı xoxşək dəyərləndirilənə özünü xoşbəxt hiss edir. Bu, hər bir insanın özünəməxsusluğunu təmin edən amilləndir. Hamlet müəllim fənomen insandır, peşəsinə və özünə dəyər verən şəxsiyyətdir, fitri istedadı malikdir, işiqli ziyalıdır, alimdir, mənəviyyat sahibidir. Allah bu bəndəsindən insanlığa aid heç bir şeyi esirgəməyib. O, müsbət aura, səmimiyyət və sadəlik təcəssümüdür.

O adam xoşbəxtidir ki, qəlbini və zəkasını, əməlləri ilə zəngin

mənəvi ömrünü xalqının mənəvi in-

kişafına, hərtərəfli tərəqqisine həsr

edə bilir. Hamlet Aslanov da ömrünü,

məsləkini böyük vətəndaşlıq

ideallarının həyata keçirilməsinə

həsr edən görkəmli ziyalılarımızdan

biridir. Onun yaxşı əməlləri, ictimai

fəaliyyəti, dəyərli insanı

keyfiyyətləri bir insan ömrüne sığa

bilməz. Məhz belə insanlar sağlam

cəmiyyətin formalşamasında, necə

deyərlər, donor rolunu oynayırlar.

Cəmiyyət belə insanlardan örnek

götürərək, gələcəyə nikbinlikle

baixır.

Hamlet Aslanovun ömr yolu

nümunələrlə zəngindir, onu doğ-

malarına, dostlarına, cəmiyyətə

sevdirdiñ də ola zənginlikdir.

O, buna baxmayaraq, hər zaman

öyrənməyə, dəha böyük zirvələ-

re can atır, uca zirvələr onu qoy-

nuna çəkir. Başqa cür də ola bil-

məz. Məhz Hamlet müəllim ki-

mi insanlar həm həyatın, həm

ömrün, həm də cəmiyyətin zirvə-

lərində qərar tutaraq, başqalarına

na da nümunə olmağı bacarırlar.

Bu, sadəcə olaraq, onun taleyi-

dir. Hər bir insan öz taleyini ya-

şayır. Tanrıının razılığını qazanan

insanlar isə bu taleyi yalnız özle-

ri üçün deyil, bəzən əsrləri adla-

yib gələcək nəsillər üçün də ya-

şayırlar. Hamlet müəllim ziyanlı

olduğu qədər də analitik təfəkkür

küre malik cəfərət müəllim,

alimdir. Xoşbəxt o insandır ki,

ona bəxş edilmiş ziyanı şərəfle

yaşasın, özündən arxaya boyala-

nanda əbəs yerə yaşamadığını

göre, dərk edə bilsin, dünya hə-

yatını və əbədiyyət dünyasını

bəzəyəcək gözəl əməllərə sahib

olsun. Bax, Hamlet müəllim də

minlərlə tələbələri üçün belə nü-

munəvi ziyanı, dəyərli alimdir.

Çingiz İbadov

Dünyanın ən məşhur qatar xidmətlərindən biri yeni mövsümə hazırlıdır.

Türkisenin mərkəzindən şərqinə undulmaz səyahət təklif edən dünyanın ən yaxşı dəmir yolu marşrutlarından biri olan Türkisenin Şərqi Ekspresi sənişinlərini qarşılamağa hazırlıdır. Türkiseni ziyarət edən, macera axtaran hər bir şəxsin yaşamalı olduğu bir marşrut olaraq, Şərqi Ekspresi 2023-2024 periodun ilk xidmətini bu yaxınlarda tamamladı. Texminən 1310 km uzunluğunda olan qatar səfəri Türkisenin paytaxtı Ankaranın başlayır, Kırıkkale, Kayseri, Sivas, Erzincan və Erzurumda qədər davam edir və Karsda yenmişdir.

Texminən 26 saat davam edən səyahət sənişinlərə marşrut boyunca Türkisenin coğrafiyasını müşahidə etməyə və

getirdikləri ve ya sıfır etdikləri təamlarla öz zövqlərinə uyğun süfrə hazırlamlarına da icazə verilir.

Son dayanacaq Türkisenin sehri qış şəhəri, Kars

Turistik Şərqi Ekspresinin artan populyarlığı onu səyahətçilər üçün ən unikal qış əyləncəsinə çevirir. Səyahətin son dayanacağı olan Karsın gözəlliyyi və marşrut boyu olan digər mənzərəli Anadoluda şəhərləri bu şöhrətin qazanılmasında mühüm amillərdir. Türkisenin şimal-şərqində, Urartular, Farslar, Şərqi Romanlılar, Səlcuqlular, Osmanlılar, Ruslar və bir çox başqa xalqlara ev sahibliyi edən Kars Anadolunun ən qədim ya-

Türkisenin mərkəzindən Şərqinə unudulmaz səyahət

Şərqi əyalətlərinin mövsüm ərzində nece qeyri-adi qış məkanlarına çevrildiyini görməye imkan verir.

Axtarılan macəra

Ankara-Kars marşrutu üzrə iki ayri qatar fəaliyyət göstərir, Şərqi Ekspresi və Turistik Şərqi Ekspresi.

Şərqi Ekspresi bu yaxınlarda o qədər populyarlaşdı ki, tələbatı ödəmək üçün 2019-cu ildə marşruta turistik versiya da əlavə edildi.

Şərqi Ekspresi pullman və couchette vagonlarına malikdir və texminən 50 dayanacaqdan ibarətdir, Turistik Şərqi Ekspresi isə yataq və yemək vagonlarını əhatə edir və 29 dayanacaqdan ibarətdir.

Şərqi Ekspresində məhdud fasile vaxtları olsa da, Turistik Şərqi Ekspresində sənişinlərin marşrut boyunca bölgəni daha çox gəzə bilmək üçün iki-üç saatlıq fasile var.

Turistik Şərqi Ekspresinin yeni mövsüm xidməti Ankara-Kars istiqamətində Erzincan və Erzurum stansiyalarında, döñüş marşrutu olan Kars-Ankara istiqamətində isə İliç, Divriği və Sivas stansiyalarında gəzinti dayanacaqları edir. Turistik Şərqi Ekspresində olduqca rahat olan səkkiz çarpayı vagonu və bir yemək vagonu var.

Sənişinlər yemek vagonunda səhər yeməyi və şam yeməyindən həzz ala biləsər də, son illərdə sosial medianın da təsiri ilə artan tendensiya, sənişinlərin

yış məskənlərinin biridir. Şəhərin ipək Yolu da daxil olmaqla çoxsayılı mühüm ticarət yollarının kəsişməsində yerləşməsi həm məmərlilik və həm də mədəni baxımdan zəngin bir məkanın inkişafı ilə nəticələnib. Karsın mərkəzində yerləşən oteller Baltik-

yanı möhtəşəm binalarda qonaqları qəbul edir. Qafqaz şouları və soyuq qış axşamlarında rahat atmosferi ilə məşhur olan restoranları da şəhəri unikal edir. Özüne xas ləzzətləri ilə tanınan Karsın zəngin mətbəxi, xüsusi də regional pendirləri və mövsümi qaz yeməkləri şəherin ziyanətçilərə təqdim etdiyi saysız ləzzətlərdən yalnız bir neçəsidir.

Şəhərin mərkəzində gəzinti zamanı bir neçə möhtəşəm bazalt daş binalarını görmek mümkündür. Bu diqqətəlayiq yerlər Fethiye məscidi, Kümbet məscidi, Kars qalası və Kars çayının əhatə edən tikihilər daxildir. UNESCO-nun Dünya İrsi Añi Arxeoloji Saytı, şübhəsiz ki, ərazinin ən qeyri-adi dayanacaqlarından biridir.

Qədim şəhəri əhatə edən divarlardan tutmuş günümüze qədər salamat qalmış müxtəlif kafedrallar, məscidlər, karvansaraylar və körpülər kolleksiyasına qədər Añi Arxeoloji Saytında yer alan tikihilər şəhərin dini, inzibati, hərbi və mülki məmərlilik nümunələrini keçmişdən bu günə daşıyan heyətamız mənzərə təqdim edir.

Məşhur xizək yeri kimi də tanınan Karsda dünyadan üçüncü ən hündür xizək yolu və yalnız Alp dağlarında görülen toz kristal qarı olan Sarıqamış Xizək Mərkəzi yerləşir. Başqa bir udulmaz Kars təcrübəsi, noyabr ayının sonlarında metr qalınlığında buzla donan Çıldır gölündə atlı kirşələr sürəkərçoxeslik ənənəni qeyd etməkdir.

Mal-qaraya da texnologiya baxacaq

Bu texnologiya məşhur yapon kamerası istehsalçısı Nikon tərəfindən hazırlanıb. Kamera inekləri izləyir və süni intellekt vasitəsilə hansı ineyin nə

vaxt bala verəcəyini təxmin edə bilir. Həmin texnologiya 5 saat əvvəlden ineyin sahibinin telefonuna bildiriş göndərir.

Nikon şirkəti bu kamerasını 1 ildir test edirdi və bu aydan artıq satışa çıxarıb. Qiyməti texminən 100 inekli fermalar üçün ildə bizim pulla 10500 manatdır.

Bu texnologiya hansı problemi çözür? Heyvan saxlayanlar doğuma az qalmış tez-tez gedib heyvana baxmali olurlar. Bu kameralar o işi həll edir.

Emin

VAQİF YUSİFLİ

Xaçmazın seir aləmi...

Yurdumuzun gözəl guşələrindən biri de Xaçmazdır. Samur-Dəvəçi ovalığında yerləşən, Xəzər dəniziyle əhatə olunan, Dağıstanla sərhəddə yerləşən, qəbələ təbiəti və elə bu təbiət qədər gözəl insanları ilə tanınan Xaçmazda son iyirmi ildə ədəbi həyat da gurlaşmağa başlayıb. Mənim Xaçmazdan olan dostlarının sayı çox deyil. Əslən xaçmazlı olan Firuze Məmmədlini istedadlı bir şair kimi tanıyıram, həmisi onun şeir kitabları, metbuatda çıxan şeirləri ilə daima maraqlanmış, onun yaradıcılığı barədə bir neçə məqalə də yazmış. "Azərbaycan poeziyasının Firuzası" adlandırdığım bu gözəl şairin Xaçmazda yubileyində iştirak edib ürək sözlərimi demişəm.

Xaçmazda - ədəbi mühit qaynardır. Mən bu ədəbi mühitin formalşamasında xüsusi rolən, əyalətdə yaşasa da respublikada tanınan bir şair Murad Qudyalçaylini (1939-1995) burada yad etmək isteyirəm. Vaxtile Xaçmazda, rayon qəzeti redaksiyasında "Ulduzlar" ədəbi məclisi fealiyyət göstərib. Yəqin indi də o ədəbi məclis yaşamaqdadır. Onu da xatırlayıram ki, bu məclisin fealiyyəti nəticəsində "Duyğu yarpaqları" ədəbi almanaxı nəşr olundu. İndi isə Firuze xanımın redaktorluğu ilə "Poeziyamızın Xaçmaz baharı" adlı yeni bir nəşri sizlərə təqdim edilir. Kitab "Firuze" ədəbiyyat Ocağında Xaçmaz rayonu Diyarşunaslıq muzeyinin direktoru, Ocağına Xaçmaz bölgəsinin sadri Pakizə Mehdiyevanın təşəbbüsü ilə hazırlanıb. 12 şairin son illərdəki yaradıcılığını qismən də olsa eks etdirən bu toplu barədə ilk sözü söyləmek imkani mənə qismətdir.

Söhbətə Məmməd Qədirin şeirlərində başla- maq isteyirəm. Məmməd Qədir əyalətdə yaşasa da, səsi Azərbaycanın bütün bölgələrində gəlir. Vaxtılı men onun şeirləri barədə "Ver sözə eh- ya ki.." adlı bir məqalə yazıb dərc etdirmişəm. O məqalədə mən Məmməd Qədirin qoşma və gə- rayılıları haqqında söz açmış, "köhnə havalarda təzə notlar" səslenirdiğini qeyd etmişdim. Onun poetik düşüncə terzi, hər hansı hadisəyə, ürəyindən keçən hissələri, duyğuları şeirin ahənginə qat- mağı ustalıqla bacarıb. Hiss olunur ki, sözləri, ifa- dələri poeziya səmtinə, axarına yönəldə bılır. Onun şeirlərində fikir yükü var, deyirəm ki, onun hər hansı bir şeiri fikirlə hissən, forma ilə məzmu- nun vəhdətindən yaranır. Ona gözəllik şairi də demek olar. Həm insanın ən ali hissə olan sevgi- dən yazır, həm də nə yazarda, ŞEİR kimi yazır. Bu topulda Məmməd Qədir həm özü üçün, həm de oxucular üçün tamam yeni bir mövzuya müraciət edir. Bu da təbiidir. Əsl şair təkcə gözəllikdən, sevgiden yox, həm də yaşadıığı Vətənin ağı- ri-acılarından, onun sevinc və qələbə üstündə köklənən zəferindən, ədalətli müharibəsindən, bu müharibədə həlak olan, amma qanı yerdə qal- mayan şəhidlərimizden de yazmalıdır.

Odlar yurdum bu cahanın dan üzüne gün kimi doğ. Bayraqının kölgəsindən bir şərəflü yer yoxdu, yox, Ayaga qalx, namusuna göz dikən yerində böy, Halal olmaz Polad kimi şəhidlərin tökdüyü qan, Azərbaycan, Birçə qarış torpağına sənin qurban, Azərbaycan.

Onun "Bu mənim mitlətimdi", "Rəşadətli əs- gerim", "Nur simli şəhidlərim", "Ey şəhid anaları", "Ağladım", "Yenə şəhid-şəhid ölüür analar" şeirlərini həyecansız oxumaq olmur. Son iyirmi ildə şeirlərimizin tematikasına daxil olan bu tripli mövzularda təzə söz demək göründüyü qədər də asan deyil. Çünkü eksər şairlərin şeirlərində de- mək olar ki, eyni ifadələr, eyni fikirlər bir-birini təkrar edir. Məmməd Qədir isə bu təkrarlılıqdan uzaq olan şairdir. Baxın:

Yenə də ah-nalə, yenə duman, çən, Yenə də bir bacı qardaşız qaldı. Atası yerinə şəkildən öpən, Bir oğul atasız, qız başsız qaldı.

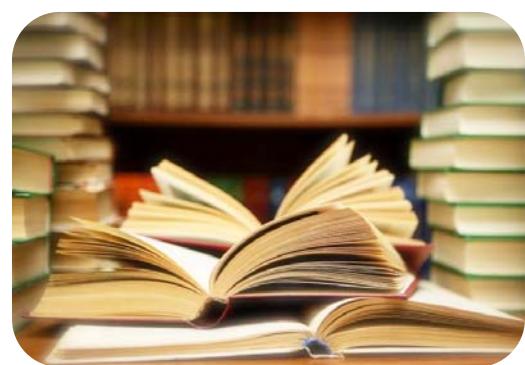
Yenə qara yellər əsir cəbhədən, Bərk durun, oğlunuz gəlir, analar! Yenə əsgər-əsgər qırılır Vətən, Yenə şəhid-şəhid ölüür analar..

Bele bir fikri deməkdən qətiyyən çəkinmirəm, bizim müasir poeziyada şəhidlər haqqında ən çox yazar, həm də ən yaxşı yazar şairlərden biri məhz Məmməd Qədirdir. Bu topluda Məmməd Qədirin bundan önceki şeir kitablarında göz ox-

şayan, bədii təsvir vasitələrinin orijinallığı ilə diq- qəti cəlb edən sevgi şeirləri də nəzərdən qaçırıb.

Necə deyim axı gülə, kövrəyəm, Əzəbim siğışmir dili, kövrəyəm, Elə tutulmuşam, elə kövrəyəm, Toxunsa, sindirər kepənək kimi.

"Poeziyamızın Xaçmaz baharı"nda təqdim olunan digər şairlər haqqında da söz açmaq isteyirəm. Yaxşı cəhət budur ki, onların hər biri özünməxsusluğunu ilə seçilirlər. Məsələn, ilk dəfə tanış olduğum Sabir Nəmətov, Habil Rza Nur, Vüsal Yurdöyü, Emfira Ərkli, Agah Xaçmazlı, Mövlən Şahid, Gülümbala Nəsirli, Səxavət Ənvəroğlu, Böyükə Ağa Ağayev, Aqşin Dadaşoğlu mənə məhz belə təsir bağışladı. Təbii ki, onların hər birinin şeirləri barədə geniş söz açmaq mümkün deyil. Amma şairin şairliyini elə birçə şeiriyle də bəlli etmək olur. Habil Rza Nurun şeirlərini çox

bəyəndim. Niye? O, hər hansı şeirində sözün eh- ya edilməsinə, bize məlum olan deyimlərin tə- tamam yeni forma və biçimdə canlanmasına cəhd edir və buna nail olur.

Bilərem, ömrə də sirdi, And olsun, səbrim dəmirdi. İçimi qəmim gəmirdi,- Çölümü yeyən tapılmaz.

Mən doğulandan beləyəm, Beşiyəm, qəmə bələyəm, Qorxuram, ölüb eləyəm, Dizinə döyən tapılmaz.

Təfərrüata varmadan mən Aqşin Dadaşoğlu- nun "Ana", Vüsal Yurdöyü "Dan ulduzu", Sabir Nəmətovun "Görəsen", Səxavət Ənvəroğlu- nun "Tənhalıq" şeirlərini də xüsusi qeyd edirəm. Əlbəttə, adını çəkdiyim bu şeirlərdə ən yaxşı tə- şbihləri, metafralari, bədii təzadları, epitetləri se- cib nəzerinə çatdırırdım. Amma hər hansı şeiri bütün bunlara görə fərqləndirmək doğru deyil. Adını çəkdiyim şeirlər ŞEİR kimi maraqlıdır. Mə- sələn, Aqşin Dadaşoğlu "Çəkir məni" şeirində yurdsevərlik, torpağa, kəndə bağlılıq koloritli bir şeir kimi məni özünə çəkir:

İşter dağda olum, işter aranda, Ocaq çəkir məni, yurd çəkir məni, Təndirdən havaya buglanan ətir, Lavaşa bükülen dad çəkir məni.

Bu bulaq su səpər köz üreyimə, Bəsirət qoyubdur göz üreyimə, Atib kəməndini düz üreyimə, Vətən çəkir məni, yurd çəkir məni.

Yurdun sapandına qoyulan daşam, Yağıya zəhərəm, dostlara aşam, Tülük kölgəsində yatmaram, paşam, Türkür soyum-köküm, qurt çəkir məni.

"Poeziyamızın Xaçmaz baharı"nda həm heca, həm sərbəst, həm də əruz vəznində yazılın şeirlər sıralanıb. Yaxşı seqmələrdir. Xüsusi, Səxavət Ənvəroğlu, Mövlən Şahidin qəzeləri klassik poeziyanın bu ölməz janrına meylin təcəssümüdür. İşter adını çəkdiyim, iştersə də adını çəkmediyim şeirlərdə müəlliflər mümkün qədər şablon, standart ifadə üsulundan, deyilmişlərdən, ya- zılmışlardan qaçmış, təzəliyə can atmışlar.

Mən "Poeziyamızın Xaçmaz baharı" şeirlər toplusunu təkcə Xaçmaz oxucuları üçün deyil, ədəbi-mədəni həyatımız üçün də maraqlı doğuran bir hadisə hesab edirəm.

ƏDALƏT •

19 yanvar 2024-cü il

Regionların sosial-iqtisadi inkişafının təşviq edilməsi

Nº 2 (2376) 19 yanvar 2023-cü il

Azərbaycanda elə bir şəhər, elə bir rayon, elə bir qəsəbə və ele bir kənd yoxdur ki, orada son 20 ildə bir-birindən gözəl tikililər inşa edilməsin, abadlıq və quruculuq işləri həyata keçirilməsin. Təbii ki, bütün bunnar hamısı dövlətin və şəxslən cənab Prezident İlham Əliyevin böyük köməkliyi və dəstəyi ilə gerçəkləşdirilir. Aydındır ki, ölkənin bütün regionlarında bu qədər möhtəşəm quruculuq və abadlıq işlərinin görülməsi üçün milyardlarla manat vəsait ayrıılır və bu vəsaitlər də

də son 20 ildə çox möhtəşəm abadlıq, quruculuq və tikinti işləri görülüb və görülür. Bu yaxınlarda yolumuz Sumqayıtda düşmüşdü. Sözün düzü, şəhəri tanımadıq. Çünkü neçə illər idı bu şəhərə getmirdik. Amma bu yaxınlarda getdik və gördük ki, elə Sumqayıt da Bakı kimi son vaxtlar çox möhtəşəm və gözəl görünür. Bu gözəlliyisə yaratmaq elə də asan deyildir. İlk baxışdan adamın diqqətini cəlb edən güllü-çiçəkli, təmiz və yaraşıqlı parklar, xiyabanlar, küçələr, prospektlərdir. Adam bu şəhərin hər bir gözəlliyyinə ta-

uşaqların eynənməsi üçün atraksiyonlar və müxtəlif oyuncaq yerləri quraşdırılıb. Bunu yanaşı, bulvar boyu insanların istirahət etməsi üçün müasir üslubda tikilmiş və inşa edilmiş kafelər və eləcə də digər istirahət mərkəzləri vardır. Əlbəttə, Sumqayıt bulvarında təmiz hava almaq üçün burada ister isti yay günlərində, isterse də payız və qış mövsümündə çoxlu sayıda insanlar istirahət edirlər. Sovet dönenində Sumqayıtin havaşı çox çirkli idi və onun ekoloji təmizliyinə ikir verən yox idi. Amma bu gün şəhərin tə-

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkışafı Agentliyi

SUMQAYIT: GÖZƏL ŞƏHƏR!

ilbəl qarşıya qoyulmuş vəzifələrin icra olunmasına yönəldilir.

Eyni zamanda bu işləri zaman-zaman görmək və həyata keçirmək üçün hər bir vəzifə sahibindən, hər bir vətəndaşdan çox böyük məsuliyyət, işə vicdanlı münasibət olmalıdır. Bu isə o deməkdir ki, ölkəmizdə gedən möhtəşəm tikinti işlərində hər bir Azərbaycan vətənadışı da qolunu çırmayıb bir iş görməli və öz töhfəsini verməlidir.

Bu gün sevinicini haldir ki, ən ucqar dağ kəndlərində belə hər şey yenidən qurulur, yenidən tikilir və başqa sözle demiş olsaq, dünya standartlarına cavab vere bilən sosial obyektlər, səhiyyə ocaqları, məktəblər və digər möhtəşəm tikililər həyata keçirilir. Bunlar hamısı Azərbaycan xalqının və Azərbaycan dövlətinin sürətli inkişafı, rifah halının yaxşılaşması deməkdir.

Bakının iki addımlığında yerləşən Sumqayıt şəhərində

maşa etdikcə bundan zövq alır. Ən başlıcası odur ki, bu gün Sumqayıta abadlıq və quruculuq işləri təkcə şəhərin mərkəzində deyil, bütün mikkorayonlara və yaşayış massivlərində görülür. Bu isə o deməkdir ki, hər bir Sumqayıt sakini şəhərdə gedən dəyişiklikləri öz yaşayış yerində, öz həyatında və güzaranında görür.

Əger Sumqayıtda son illərdə görülmüş abadlıq və quruculuq işlərinin siyahısını tərtib etsək, uzun bir siyahı alınır. Bayaq dedik axı, bu şəhərdə o qədər möhtəşəm işlər görüllüb ki, adam istəyir ki, onlara baxdıqca, yenə baxsın. Ən möhtəşəm işlərdən biri Xəzərin sahilində son vaxtlar yaradılmış və inşa edilmiş qeyriadi bulvardır. Heç 20 il bundan qabaq burada belə bir gözəllik yox idi. Amma indi neçə kilometr sahədə yeni bulvar tikilib, orada gözəl ağaclar, güllər, çiçəklər əkilib, yerə mərmər daşlar döşənib,

mizliyinə və ekoloji durumuna çox böyük dövlət qurumları tərəfindən önəm verilir.

Biz bulvarda olarkən bir neçə Sumqayıt sakini ilə səhbət elədik. Onlardan biri de Sumqayıt sakini Nərminə Nəbi qızı Məmmədovadır. Nərminə xanım dedi ki, səhiyyə ocaqlarının birində işləyirəm, evimiz de bulvara çox yaxındır, işdən çıxanda və yorulanda gəlib yarım saat burada gezir, təmiz hava qəbul edir və istirahət eləyirəm. Bundan sonra hem əsəblərim sakitləşir, hem də yorğunluğum canından çıxır. Vallah, şəhərimiz çox gözəlləşib, son 20 ilde isə tanınmaz derəcədə hər

şey yenidən inşa edilib. Bütün bunlar biz insanlar üçün olunub. Çünkü biz Sumqayıtda uzun müddətdir yaşayırıq və burada çox dəyişikliklər görmüşük. Dolanışığımız da lap yaxşıdır. Mən həm təqəüd alıram, həm də işləyirəm. Oğluma, nəvələrimə maddi dəstək dururam. Bütün bunlara görə və həyatımızın firavanlığı üçün ölkə prezidenti cənab

İlham Əliyevə öz minnətarlığı bildiririk. Çünkü cənab Prezident dəfələrlə Sumqayıta səfər edib, biz sakınlərə görüşüb və qayğı gösterib. Hər dəfə Prezident gedəndən sonra Sumqayıtda abadlıq və quruculuq işlərinə milyonlarla manat vəsait ayırb. Bu vəsaitə icra Hakimiyəti və digər qurumlar tərəfindən şəhərimizdə möhtəşəm tikililərin inşa edilməsinə yönəldilib. Mən bu gün Sumqayıtda yaşımaqla qurur duyuram. Çünkü Sumqayıt artıq dönyanın ən gözəl şəhərlərindən birinə çevrilib. Əlbəttə, yenə deyি

rəm, nə gözəllik varsa, nə inkişaf varsa, nə tərəqqi varsa buna görə xalqını və millətini sevən və ona xidmət etməklə qurur duyan cənab İlham Əliyevə borcluyuq!

Bir faktı da deyək ki, son vaxtlar Sumqayıt şəhərində neçə-neçə möhtəşəm səhiyyə ocaqları, məktəblər, usaq bağçaları və digər sosial obyektlər inşa edilib. Ən sevindirici hal odur ki, şəhərdə ASAN xidmət də fəaliyyət göstərir və eyni zamanda çoxlu sayıda təhsil ocaqları və səhiyyə müəssisələri əsaslı surətə temir edilərək əhalinin istifadəsinə verilir.

Əlbəttə, bütün bunlar onu deməyə əsas verir ki, Sumqayıtda təkcə yol inşastrukturunu inşa edilmiş, həm də digər inşastrukturlar yenidən tikilərək, əhalinin xidmətinə yönəldilir. İnsanlara birmənalı olaraq şəhərdə gedən və görülen bu işlərdən çox məməndur.

Onu da qeyd edək ki, Sumqayıtda son 20 ildə çoxlu sayıda fabrik, zavod və istehsalat sahələri tikilib.

Onların bir hissəsi dövlət və özəl şirkətlər tərəfindən inşa edilsə də, bir neçəsi xarici investorların sərmayəsi ilə inşa edilib. Bu isə o deməkdir ki, xarici iş adamları və şirkətlər Sumqayıtda gedən abadlıq, quruculuq, tikinti işlərinə yaxından iştirak edir və bu işlərə sərmayə qoyur. Heç şübhəsiz, Sumqayıtda istehsal olunan məhsullar ölkəmizlə yanaşı, xaricə də ixrac edi-

lir. Bunun nəticəsində iş adamları öz qoyduqları sərmayənin artıq maya dəyerini çıxarmaqla yanaşı, xeyirini də görürər. Üstəlik də bu müəssisələrdə yüzlərə Sumqayıtlı sakın yeni iş yeri ilə təmin edilib və onlar ailələrini buradan qazandıqları eməkhaqqı ilə dolandırırlar.

Bu gün Azərbaycanda o qədər möhtəşəm işlər görülr ki, saymaqla qurtaran deyil. Həm işgaldən azad olmuş rayonlarımızda, həm də digər şəhər və kəndlərimizə bu qədər abadlıq və quruculuq işlərini gerçəkləşdirmək elə də asan deyildir. Bunun üçün hər bir ölkədə ağıllı dövlət başçısı və güclü iqtisadiyyat olmalıdır. Azərbaycan xalqı xoşbəxt xalqıdır ki, onun İlham Əliyev kimi dünya şöhrətli müdrik rəhbəri var və onun həyata keçirdiyi böyük işlətlər nəticəsində güclü Azərbacian iqtisadiyyatı yaranıb və güclü iqtisadiyyat - güclü dövlət deməkdir. Güclü dövlətin güclü ordusu, güclü siyaseti və güclü də rəhbəri olur. Heydər Əliyev kursunu uğurla davam etdirən prezident İlham Əliyevin siyaseti bu xalq tərəfində həmişə dəstəklənir və bundan sonra da dəstəklənəcək. Dostlarımız ölkəmizə baxıb sevinəcək, düşmənlərimiz isə paxılılıqdan ürəkləri partlayacaqdır.

FAIQ QISMƏTOĞLU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
MEDİANIN İNKİŞAFI AGENTLİYİNİN MƏLİYYƏ YARDIMI İLƏ

ƏDALƏT • 19 yanvar 2024-cü il

Toy müğənnisi "əməkdar", bar müğənnisi "xalq artisti" olarsa...

Ermənistanda fəxri adlar ləğv ediləcək. Ermənistan parlamentinin Dövlət və Hüquq məsalələri üzrə Komissiyası ölkədə mədəniyyət xadimlərinin fəxri adlarının ləğvi ilə bağlı qanunvericilik paketini təsdiqləyib.

Məlumatı Ədliyyə naziri-nin müavini Armenuhi Harutyunyanın təsdiqləyib: "Hazırda qüvvədə olan qanunvericiliklə 17 fəxri ad müəyyən edilib ki, bunlar arasında xalq artisti, əməkdar incəsənet xadimi, əməkdar mədəniyyət işçisi, əməkdar jurnalist və digər adlar var".

Harutyunyanın sözlerinə görə, bu titullar köhnəlib, sağlam rəqabətə, hətta mənəvi-psixoloji atmosferə mənfi təsir göstərir. "Qabaqcıl ölkələrin təcrübəsi də göstərir ki, fəxri adlar institutu yoxdur və müəyyən müteşəssislərin iəli çəkilməsi ölücülə bilen və konkret nəticələrə, əsasən, yerlərdə keçirilən mükafatlandırma mərasimlərinin nəticələrinə əsaslanır" - deyə nazir müavini vurğulayıb.

Xüsusi qeyd: 2021-ci ilde Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə bir neçə mədəniyyət və incəsənet xadiminə fəxri adlar verildi. Onlarında "Tərəqqi" medalı, xalq rəssamı, əməkdar artist, əməkdar rəssam, əməkdar mədəniyyət işçisi adına layiq görünlənlər oldu. Fəxri adlara layiq görünlənlər ele həmkarları tərəfindən etirazla qarşılandı. Onlar fəxri adlar siyahısını hazırlayan Mədəniyyət Nazirliyinə öz etirazlarını bildirdilər. Bir qisim isə fəxri adların ləğv olunmasını və bu adların sənətkarlar arasında ayri-seçkilik yaratdığını qeyd

etdi. İllərlə fəxri ad almadığı üçün narazı qalan müğənni Əli Mirəliyev mediaya öz incikliyini bildirdirərək gənc həmkarları Elton Hüseynliyev və Xəyyam Nisanovun əməkdar artist adına layiq görülməsinə sərt reaksiya verib. Bu haqda Moderator.az saytına danışan müğənni qeyd edib: "Aygün Kəzimova, Röya kimi barlarda oxuyanlar xalq artisti fəxri adı aldı. Eyyub Yaqubov ermənicə oxuyub fəxri adı aldı.

Miryusif kimilər fəxri adı la-yiq görüldü. Xəyyam Nisanovun atası nağara çalan olub, dostumdur, onun da əmisi Moskvada imkanlı şəxslər-dən biridir. Bir sözlə, iş görübər. Xəyyam axı heç müğəm bilmir. Yeni ki, bu adam xalqa yaxın oxumur. Bu gün fəxri adı altında alver edir. Bunlar harada işləyiblər ki, fəxri ad da alırlar? Biz dövlətimizə, xalqımıza xid-mət etmişik. Bunlar isə toy-larda oxuyublar və bu da göstərici deyil axı. O vaxt Polad Bülbüloğlunu nazır qoy-muşdular və çatana əməkdar artist fəxri adı verirdi. Polad Bülbüloğlunda sonra Əbülfəs Qarayev gəldi və bir dəyişiklik olmadı. İndiki nazirin isə heç adını, Mədəniyyət Nazirliyinin binasının heç

ünvanını bilmirəm. Demək isteyirəm ki, bunlar musiqini bilməyen insanlardır".

Millet vəkili Fazıl Mustafa düşünür ki, fəxri adlar sanki bir xəstelikdir: "Layiq olan da, olmayan da əməkdar artist, xalq artisti adını almaq isteyir. Bunu almaya daqiqətən kənardə qalır. Sanki insanlar bir orden, medal yarışına çıxıblar. Halbuki o orden və medalın bir menəsi yoxdur. Əlbəttə ki, insanlara dəyer verilməlidir. Lakin

dir, özünün adına çıxır. Onlar axı kimi aldadır? Bir daha qeyd edirəm ki, bu, xəstelikdir. İnsanlar mənəvi yüksəliyi ilə bağlı məsalələrdə uğur qazana bilməyənə mütələq bu cür görüntülü amillərə ümid bəsleyirlər.

Cəmiyyətimiz təxminən 9-10 milyonluq insandan ibarətdir, onun da az qala 7 mil-yonu titulludur. Dövlətdən titulu ala bilməyənde gedib onu Məşədidi, Kərbəlayi-dən, Məkkədən alır. Fəxri adlarla bağlı etirazları da gör-düm. Amma o etirazların özü də primitivdir. Ad almağın özü nə qədər primitivdirse, etirazlar da buna bənzəyir. İndi o etiraz edənlərə verilən-de meger adalet berpa olunur? Diqqət edin, son illərdə sənətdə hansı yeniliklər var, elmimiz hara gedir? Hamısı bərbad vəziyyətdədir. Düşü-nürəm ki, fəxri adlar əgər ləğv edilsə, xeyli insan in-farkt olar".

P.S. Bəli, bütün fikirlərimiz F. Mustafa etrafı şəkil-də öz sosial şəbəkə hesabında şərh etmişdi. Biz isə düşüñürük ki, şoumen, akt-yor və müğənni Qorxmaz Əlili Azərbaycan Respublikasının əməkdar artisti fəx-ri adına layiq görülürsə, Azərbaycan kino inciləri sayılan "Ögey ana", "Yenilmez batalyon", "Yol eh-valatı", "Feryad" və digər filmlərdə təkrarsız sənət - obray yaranan Ceyhun Mir-zəyevin quru addan başqa bir qazancı yoxdursa, bu elə kinomuza da, aktyorla-rımıza da, təltifimizə də, mədəniyyətimizə də böyük bir nöqsandır.

Ə. Rəşid

Nisə Qasımovanı:
"Bizi həyat tərzimizə görə tənqid edirdilər"

Xalq Ar-tisti Nisə Qasımovanı uzun illər-dən sonra efi-rlərdə görünüb.

Adalet.az xəber verir ki, uzun müddətdir efi-rdə görün-

məyən sənəti "Rəngarəng" programında qo-naq olub. N.Qasımovanı gənc müğənnilərin ifa-sından, geyimlərindən söz açıb:

"Deyirlər ki, hər şey zəmanədəndir. Yaxşı, tutaq ki, müasir dövrdür, belə şeylər olmalıdır. Bəs özümüzün özümüzə qarşı bir senzuramız olmalıdır axı.

Biz özümüzü tənqid etməyi bacarmalıq. Əvvəl deyərdilər ki, biz geyimimizlə, saç düzümüzlə, hərəkətimizlə nümunə olmalıyq. Yadımdadır ki, bizi və bəzi müğənniləri həyat tərzimizə görə tənqid edirdilər. Amma indi tənqid etməyə heç nə qalmayıb.

Qəzet "Ədalət" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb sehfələnmiş və "Son dakika" MMC Naşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilmişdir.

Müelliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Balaəli: "Cavan yaşıda saçımı dən düşdü"

Son za-manlar gün-dəmdən düş-məyən məsh-hur meyx-a-naçı Balaəli Maştəgəli doğmalarını itirməyindən danışib.

Adalet.az xəber verir ki, meyxanaçı anasının vaftsız vəfatından söz açıb: "Anamın cavan dünyadan getməyi məni sarsıldı. Ele yaşlı insan da deyildi. 54 yaşı var idi.

Daha sonra bir yerdə böyüdüyümüz cav-ən meyxanaçı dostlarını itirdim. Bu da həyatimdə ağırlı məqamdır. Bu acıcların ağrısı get-memişdi ki, Rəşad qardaşının (Dağı) başına məlum hadisə gəldi. Bunlar hamısı məni menəvi cəhətdən qocaldı. Cavan yaşıda saçım dən düşdü."

Qumral:
"Ailə qurmasaydım, ortaliqda qalardım"

oxumağından da-nışib: "Təranə Qumralın qızı olmasaydım da yəne də müğənni olardım.

Gözəl olmasaydım paxillığımı çəkənlər ol-mazdı.

Plastik əməliyyat etdirməseydim, gözel bədən figuram olmazdı. Anamın 52min manatlıq saatını sata bilsəydim, özüme yeni avtomobil alardım. Ailə qurmasaydım, ortaliqda qalardım.

Ailə qurduğum üçün özümü şanslı hesab edirəm.

Həyat yoldaşım məni dəstəkləyir. Bu mənim ən böyük şansımdır."

Erməni filmləri Nyu-Yorkun MoMA muzeyində - Azərbaycan filmləri o muzeyə layiq deyil ki?

Hazırda er-mənilər qərara gəliblər ki, dün-yanı Azərbay-canla düşmən etmək üçün bə-dii film, bədii əsər, rəssamlıq, musiqi və sair incəsənət və ədəbiyat növlə-rindən - "zərif" silahlardan isti-fadə etsinlər.

Adalet.az xə-bər verir ki, er-məni mediası bu mövzuda dövlətin gördüyü işlərdən yazıb: "Ermənistən təhsil, elm, mədəniyyət və idman nazirliyinin maliyyələşdirilmesi ilə həyata keçirilən erməni filmlərinin rəqəməşdirilməsi və bərpasının dövlət layihəsi çərçivəsində həyata keçirilib. Ermənistən milli kino mərkəzinin təşəbbüsü ilə köhnə filmlər 4K formatı ilə bərpa olunub".

Məlumatə görə, bəzi filmlər ABŞ-da nümayiş edilmək üçün hazırlanır.

Beləki, dönyanın ən nüfuzlu mədəni platformalarından birində - Nyu-York Müasir İncəsənət Muzeyində (Museum of Modern Art, qısaltılmış şəkildə MoMA) 20-ci beynəlxalq festivalının çərçivəsində yanvarın 28-də saat 13:30-də və yanvarın 31-də saat 13:00-da erməni kinosu amerikanlara nümayiş olunacaq. Siyahıda kino mütəxəssisi, rejissor Həmmət Beknazaryanın bərpa olunmuş 4D formatında olan "Vul-kan üzərindəki ev" (1928) və "Nairi ölkəsi" (1930) filmləri yer alır.

Həmçinin qeyd edək ki, 2022-ci ilin yanварında Nyu York müasir sənət muzeyində festival çərçivəsində Sergey Paracanovun "Hakob Hovnatanyan" 4K formatı ilə bərpa olunmuş filmi nümayiş etdirilib. Həmçinin bu film muzeydə onunub saxlanılmağa verilmiş ilk erməni filmidir.

Qeyd edək ki, ABŞ-in Film Sənətləri və Elmləri Akade-miyasının təsis etdiyi "Oskar" mükafatına uyğun 10 kateqoriya üzrə siyahı dərc edilib. "Oskar" a namızadların həmin qısa siyahısi akademianın rəsmi saytında yer-ləşdirilib. "Beynəlxalq bədii film" kateqoriyasında 15 film təqdim olunub, o cümlədən prodüser Arman Nşyan və rejissor Maykl Qurjianın "Amerikalı" filmi də hə-min siyahıya əlavə olunub.

P.S. Bu məlumatdan sonra internetdə hansı Azərbaycan filmlərinin bu məşhur muzeydə nümayiş olduğunu öyrənmək istədim. Təəssüf ki, bu haqda heç bir mə-lumata rast gəlmədim. Görəsən, Nyu-York Müasir İncəsənət Muzeyinə bir Azərbaycan filmi göndərməyə mü-yəssər olacaqlarımı?

Əntiqə Rəşid

"Mən oxumağa gedirəm, corab qıyməti deməyə yox!"

Aşıq Zülfüyyə-nin oğlu Babək Quluzadə "Hə-min Zaur" verilişində məşhur şou-proqramı tənqid edib.

Adalet.az xə-bər verir ki, "Hə-min Zaur" verilişinin aparıcısı Zaur Kamal müğənniye

"son zamanlar efi-rlərdə niyə az görünürsen" sualını verib. B.Quluzadə isə suala heç düşünsənən anında cavab verib: "Görünürəm. Sade "corabını hardan alısan, bunun qıyməti neçəyədir" bu kimi suallar verilən işlərlə getmirəm. Mən sənətiyəm oxumağa gedirəm, corab qıyməti deməyə, geyim reklam etməyə yox." Aparıcı Zaur Kamal, "Babək, bəsdir. Hər proqramın öz formatı var" deyərək, müğənninin fikirlərinə müraciət edib.

Qeyd edək ki, müğənni Babək Quluzadənin irad tutduğu rubrika ATV kanalında ya-yımlanan "Rəngarəng" proqramına aiddir.

Əntiqə

Təsisçi və baş məsləhətçi:
Aqil Abbas

Baş redaktor:
İradə Tunçay

Qəzet "Ədalət" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb sehfələnmiş və "Son dakika" MMC Naşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilmişdir.

Müelliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

KAPİTAL Bankın 1 sayılı Nəsimi rayon filialı.

kod: 200112 h\h
Müxbir hesab: 0137010001994
S.W.I.F.T. Bik: AIBAZ 2xhesab N:
38070019411100451111 VOEN: 1300456161
İndeks:0107 Qeydiyyat nömrəsi 100

Ünvan: Bakı AZ 1073 Mətbuat prospekti, 529-cu mahalla,
"AZƏRBAYCAN" nəşriyyatı, 6-ci mərtəbə.

Telefon: 538-05-50, 538-51-31, 534-55-98 Faks: 539-80-26

adaletqezeti@rambler.ru
adaletqezeti@mail.ru, adaletqezeti@box.az

Tiraj: 1500

Sifariş: 163

Çapa imzalanmışdır:
18.01.2024

16 ƏDALƏT •

19 yanvar 2024-cü il